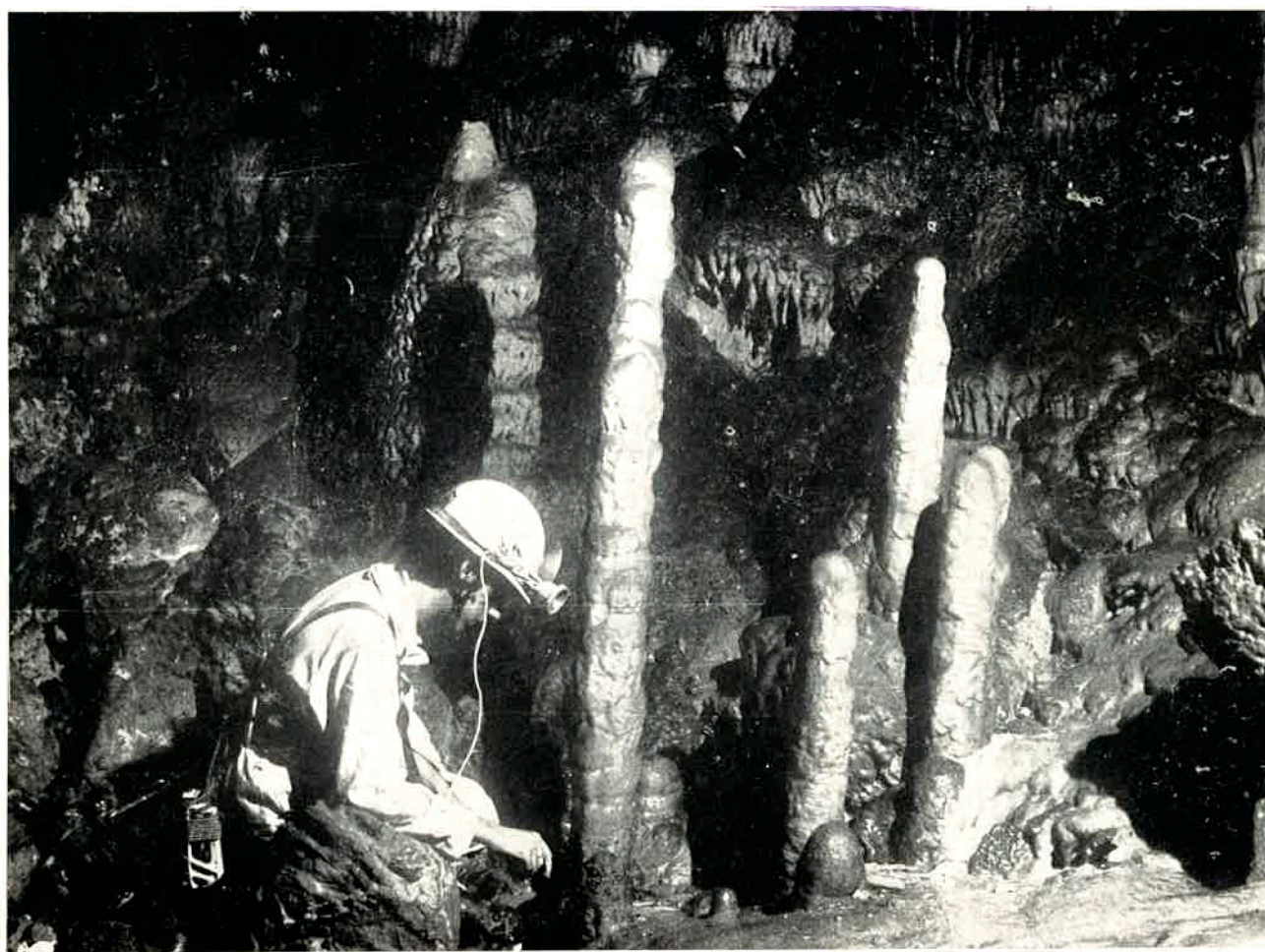

butlletí d'informació i relació

espeleòleg ere

número 28

març 1979

centre excursionista de catalunya

butlletí d'informació i relació

espeleòleg ere

- Els articles proposats són publicats segons disponibilitat sota l'exclusiva responsabilitat de l'autor.
- ESPELEÓLEG permet la reproducció dels seus articles sempre que s'hagi sol·licitat prèviament, tot fent constar llur procedència.
- Correspondència: E. R. E.

ERE DEL CEC

Paradís, 10, pral.

☎ 318 62 20

BARCELONA-2

**equip de recerques espeleològiques
centre excursionista de catalunya**

INDEX

EDITORIAL

SOBRE ALGUNES CAVITATS DE LES COMARQUES DEL BAIX CAMP I

PRIORAT. A. Montserrat

489

INFORMACIÓ GENERAL

531

EVANDA-77, A. Montserrat

536

MILLPU-77, D. Romero

538

GARMA CIEGA, A. Amenós

541

SIMA G.E.S.M.-77, M. Trepát

544

ATANYONERA-77, X. Crespo

547

NOVA TROBALLA AL SISTEMA "ARAFONERA", R. Llores

551

CIGALERA DE L'OBAGA DE BALERAN. NOU RECORD DE PROFUNDITAT

DELS PAISOS CATALANS. O. Escolà

553

DE LA GRANDESA DE LES MUNTANYES A LES MISÈRIES DELS HOMES.

A. Montserrat

557

INFORMACIÓ GENERAL

561

FULLS DE BIOSPELEOLOGIA

568

FULLS INFORMALS

573

T O P O G R A F I E S

Avenç del Marquès. A. Montserrat, D. Pi, O. Costa

493

Cova Margalló. A. Montserrat, D. Pi

497

Cova del Sise. A. Montserrat, D. Pi

497

Cova del Granet. A. Montserrat, D. Pi, A. Rubí

501

Avenç dels Ametllers. A. Montserrat, D. Pi

503

Cova d'en Xoles. A. Montserrat, D. Pi

507

Avenç del Pratdip. M. Romero, O. Escolà

511-513

Avenç del Coll Roig. A. Montserrat

515

Avenç de l'Ortiguer. G. Gargallo, A. Montserrat

519

Cova del Coll d'en Gros. A. Montserrat, D. Pi. C. Santiesteban

521

Coveta del Coll d'en Gros. A. Montserrat, L. Bengochea

525

Cova del Tabac. A. Montserrat, D. Pi

525

Avenç de Montredon. A. Montserrat, A. Amenós

527

"Sima G.E.S.M.". F. Ramírez Trillo, M. Moreno, M. Romero, A. Parés, J. E. Sánchez, X. Crespo, A. Amenós, M. Trepát, J. A. Gutierrez, A. Morales

545

T238. R. Llores, J. Gual, Ll. Pérez

549

Cigalera de l'Obaga de Balerán. J. Pallisé

553

DIRECTOR: Dolores Romero i Rectoret

COMISSIÓ DE PUBLICACIONS I DISTRIBUCIÓ: Antoni Amenós, Andreu Bergerie, Antoni Parés, Manuel Trepát

INTERCANVI: M. Refcè Riera

PORTADA: "LLENCA DEL SERRANO" TOUS (VALENCIA) FOTO J. I. ALEMANY

PRESIDENT E.R.E.: Antoni Amenós i Vidal

PRESIDENT C.E.C.: Lluís Puntís i Fajol

CORRECTOR: Jordi Pla i Planas

EDITORIAL

Llegir-ho tot - unir-ho tot

Des del Canadian Caver a Spelunca Mémoires, de Die Höhle als Newsletters de l'A.M.C.S., de Grottes et Gouffres a Martel, del Nord al Sud, de Leeds a Cluj. Llegir-ho tot.

De Terry Raines a Gérard Propos, de Michel Siffre a Michel Bouillon, de Jean-Louis Vernette a Paul Dubois, de Bill Russell a Jorge de Urquijo Tovar, de l'Est a l'Oest, de Peter Beron a Temuçin Aygen. Unir-ho tot.

És en aquestes cadenes que es funda l'espeleologia moderna

En l'intercanvi

Francesa o no, tant se'ns en dóna. No té fronteres

Salut a vosaltres John Middleton, Max Couderc, Sergio Duda, Jean Deudon, Salut a vos Juan Tronchoni, Paul Courbon, Richard Watson, Jacques Armand. Salut a vos Mike Clarke, Ben Humbel, Ruben Gomez, el C.A.R.S.T. del qual bé coneixerem un dia els responsables, Tony Waltham, Maurice Duchêne.

Salut també a vos Raymond Gaché, Gaby Vila, Felix Ruiz de Arcaute.

La sort és de part vostra.

Claude Chabert

Publicat a: Grottes et Gouffres 50
Décembre 1973
Bulletin Périodique du
Spéléo-Club de Paris
(C.A.F.)

Traducció: Oleguer Escolà

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

CHICAGO, ILLINOIS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

Sobre algunes cavitats de les comarques del Baix Camp i Priorat

Alfred Montserrat i Nebot

E. R. E. del C. E. C.

1.- INTRODUCCIO

Els treballs que s'han dut a terme, van començar el mes d'Abril de 1973, quan realitzàvem una exploració amb motiu de la recol·lecció de fauna a la Cova Janet (Llaberia). En aquesta sortida fórem informats de l'existència de diverses cavitats en aquesta zona, la qual cosa, ens va animar a fer-hi una sèrie d'exploracions.

Visitant diferents municipis de les comarques esmentades, vàrem recollir documentació d'un interessant nombre de cavitats, de les quals ja en coneixíem algunes dades bibliogràfiques. A mida que les exploràvem, vàrem anar prenent interès, arribant a ampliar la zona de treball.

El desenvolupament de les exploracions, que de bell antuvi es dugueren amb rapidesa, va passar després per llargs períodes d'inactivitat, a causa dels treballs iniciats en altres llocs, deixant aquesta zona per a visites molt espaiades. La

prospecció de les cavitats va ésser un altre problema, ja que, tot i seguint les indicacions dels habitants de la comarca, v_arem necessitar a vegades un dia, per algunes de les localitzacions.

En el curs de les nostres activitats, i al marge de les referències bibliogràfiques que existien en diverses publicacions, la majoria d'elles de començaments se segle, altres grups havien estat treballant esporàdicament a la zona sen se publicar els seus treballs.

Algunes cavitats, esmentades en els treballs més antics, no han estat localitzades, per no ésser conegudes pels habitants d'aquells indrets. D'altres s'han publicat recentments, però, per algunes diferències observades en les seves topografies, hem cregut interessant incloure-hi les nostres.

En el moment de publicar aquestes notes s'ha preferit fer-ho per zones, i, per tant, en aquest treball s'exposen les cavitats pertanyents al municipi de Pratdip, encara que alguna d'elles es troba en el de Colldejou, però l'accés és millor desde Pratdip.

La intenció d'aquesta no és altra que contribuir a un millor coneixement espeleològic de les comarques del Baix Camp i Priorat.

2.- CARACTERISTIQUES GEOGRAFiques

El Baix Camp, juntament amb l'Alt Camp i el Tarragonès, formen la comarca litoral del Camp de Tarragona. Aquesta és una extensa plana d'uns 200 m. d'alçada que constitueix la zona més meridional de la Depressió Pre-litoral Catalana i es troba voltada per la Serralada Pre-litoral, formada per forts relleus que poden arribar a alçades de més de mil metres (Seres de Llaberia, Vandellòs, Colldejou, etc.). Aquests relleus guanyen suaument d'alçada desde al SW. A la vessant NE els re-

lleus són suaus (entre 700 i 900 m.), però són més abruptes a alçades inferiors, formant engorjats i cingles, fins a uns 400 m.

El Priorat està situat entre la Conca de Barberà al NE, les Garrigues al N, la Ribera d'Ebre al WSW i el Baix Camp al ESE. Comarca formada per la conca del riu Siurana i voltada per la Serralada Pre-litoral (Serres de Montsant i La Llena al N, Serres de Tivissa, Colldejou i Llaberia a l'E i Muntanyes de Prades al NE, obrint-se cap a l'W a la Ribera d'Ebre. Es distingeixen quatre zones: El Priorat pròpiament dit, al S de la Serra de Montsant, l'Alt Priorat al NE, el Baix Priorat, que comprèn la part inferior del curs del riu Siurana, i la Baronia de Cabassers al NW.

3.- LES CAVITATS

3.1.- Relació i situació

Les cavitats explorades han estat agrupades segons els caràcters geogràfics i d'accés a elles, sense tenir en compte les divisions administratives municipals. D'aquesta manera s'han considerat quatre zones. La primera d'elles és la que inclou les cavitats següents:

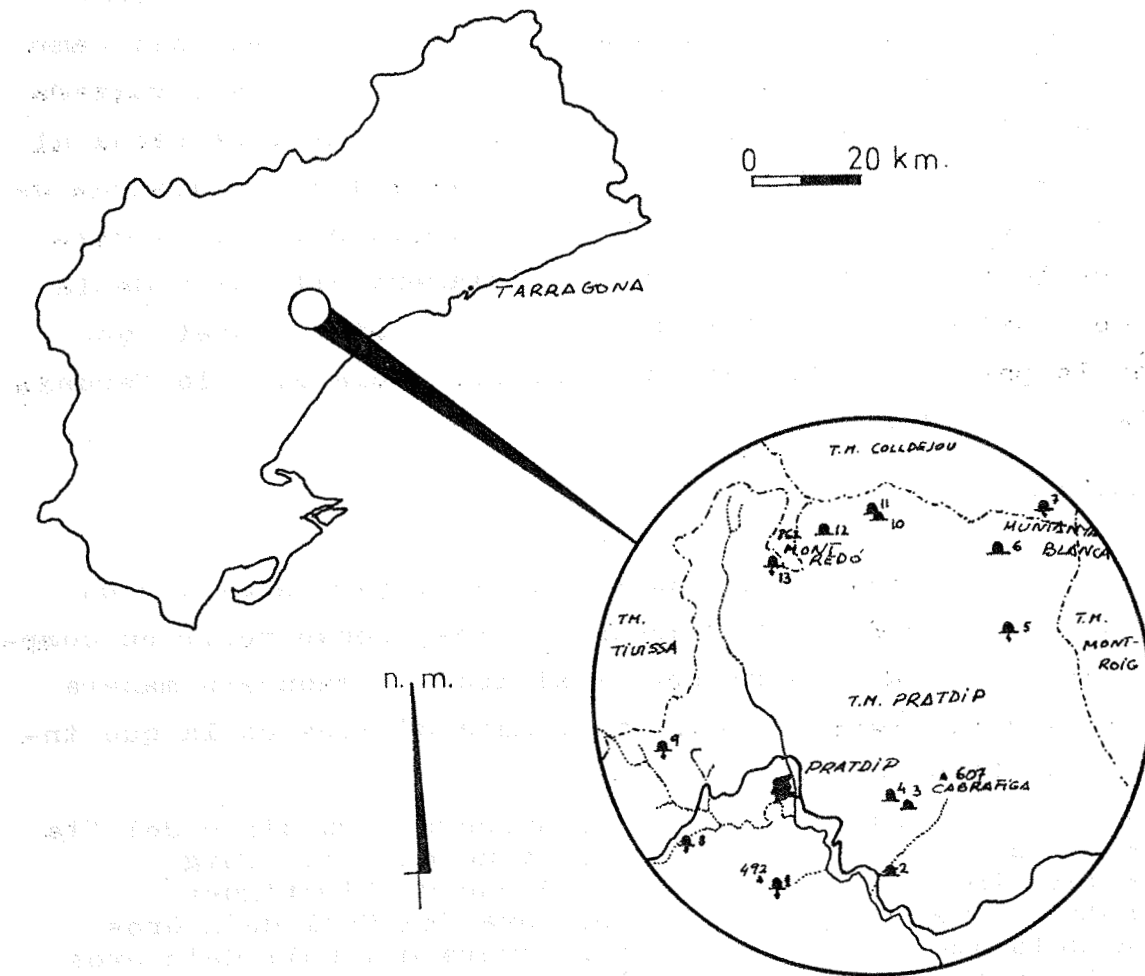
1. Avenc del Marquès	7. Avenc de Pratdip o del Pla
2. Cova Margalló	8. Avenc del Coll Roig
3. Cova del Sise	9. Avenc de l'Ortiguer
4. Cova del Grauet	10. Cova del Coll de'n Gros
5. Avenc dels Ametllers	11. Coveta del Coll de'n Gros
6. Cova de Pratdip, de Mas Mo-	12. Cova del Tabac
net, de'n Xoles o de'n Blai	13. Avenc de Montredó

En la nostra estada a Pratdip ens varen parlar d'altres cavitats, però referint-se a elles com a difícils de trobar sense anar acompanyats o amb poc desenvolupament. Aquestes cavitats són les següents:

14. Cova Quicà, mina artificial situada al barranc del mateix nom.
15. Cova de l'Estaló, bauma.
16. Avenc de Can Federico
17. Cova del Lladre
18. Avenc petit del Cabrafiga
19. Avenc de la Figuera borda, a uns 250 m. al S de l'Avenc de Pratdip
20. Avenc de la Solana de la Torre, al terme municipal de Pratdip però de millor accés per Mas Riudoms, encara que és necessari anar acompanyat.
21. Avenc del Pal, a uns 2'5 Km al SE de Pratdip
22. Avenc de la Tornera o l'Estel. Conegut a Pratdip per alguns

dels habitants. Els membres del G.I.E. que l'exploraren li van donar el nom d'Avenc del Cingle.

Situació de les cavitats

Z O N A A

Municipi de Pratdip

1. AVENC DEL MARQUÈS

Història: Segons els habitants de la zona, algunes persones de la província ja havien baixat a la cavitat. La nostra exploració i topografia va ésser feta el dia 1 de novembre de 1974.

Situació: S'ha de pujar desde Pratdip fins el Coll de Marquès. Un cop hi arribem, es fa un xic difícil de trobar, ja que la

AVENC del MARQUES

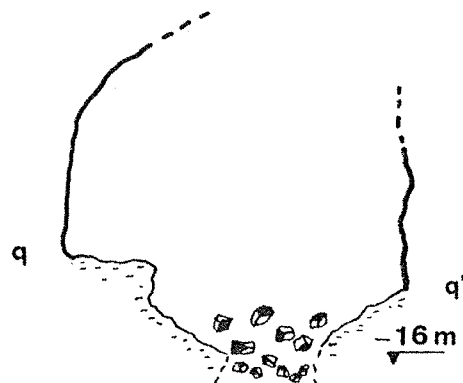
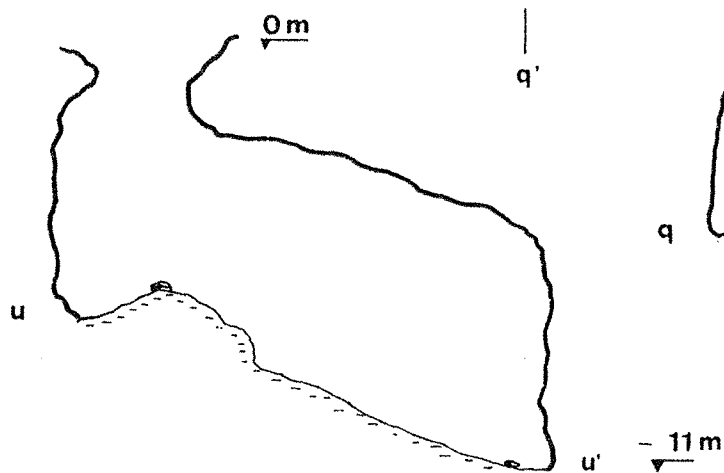
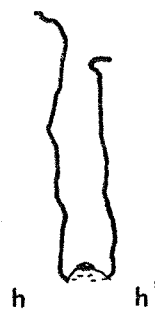
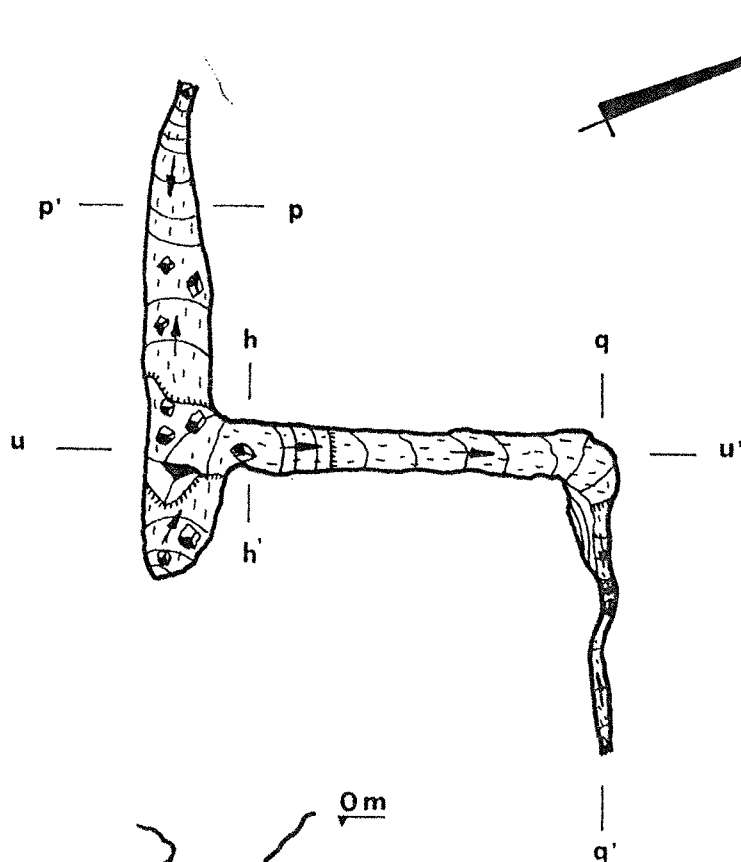
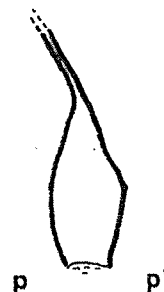
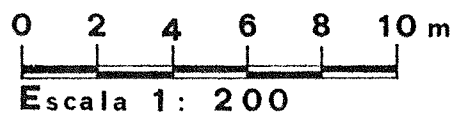
Pratdip - Tarragona

Top: A. Montserrat

D. Pi

O. Costa

G. E. P. XI - 1974

Dib: A. Montserrat

boca està gairebé tota coberta per vegetació. Però del mateix coll surt un corriol, gairebé esborrat, cap a la dreta, que ens condueix fins a l'avenc situat a uns 100 m.

Descripció: Per una boca quasi triangular, s'entra a un petit pou de 6 m. de profunditat, que ens situa al damunt d'un con d'enderrocs que constitueix la base d'una diaclasa de 1,20 m. d'amplada. La cavitat continua en ambdós sentits del con d'enderrocs. En un d'ells la diaclasa segueix una orientació N 70 W, i com que és molt estreta, acaba obstruïda per blocs. Per l'altre costat és baixa per una forta pendent fins a una nova diaclasa d'orientació N 70 W. Aquesta diaclasi d'aspecte meandriforme, es desenvolupa per uns 7 metres. Per mitjà de "ramonage" guanyem en profunditat fins que la diaclasa resta totalment tapada per materials clàstics.

Morfologia: Predomina la morfologia clàstica. La corrosiva, so lament és present en alguns llocs de les parets. La litogènesi és gairebé nul·la, ja que les infiltracions són molt lleus, i solament en algunes reduïdes zones parietals.

Gènesi: L'origen és degut al desplaçament dels materials gravitacionalment, tenint en compte les diaclases existents i que pertanyen als sistemes NNE-SSW i WNW-ESE. En alguns llocs les infiltracions d'aigua han anat perfilant les parets fins a arribar a aconseguir que algunes d'elles tinguin unes formes que facin suposar efectes corrosius.

Solament a la part més inferior de la cavitat i degut a la seva morfologia, fa pensar en una possible circulació de certa importància. Això és totalment hipotètic per raó del gran nombre de blocs que no permeten veure el sòl d'aquesta zona. Les concrecions s'han desenvolupat en punts propers a l'entrada i en alguns llocs on pot haver-hi una relació més o menys directa amb l'exterior.

2- COVA MARGALLO

Història: La localització va ésser facilitada pels habitants de Pratdip. Vàrem dur a terme la nostra exploració el 15 d'abril de 1974.

Situació: Es molt senzill trobar-la. La carretera que sortint de Pratdip va a Montroig, creua en el Km 25,4 a la riera Margalló. Seguint-la, a uns 200 m. aigües amunt i al seu marge esquerra, es troba la cavitat.

Descripció i morfogenesi: Es una petita cova en materials del Muschelkalk inferior, d'uns 12 metres de recorregut, i amb una àmplia entrada. El terra, de forma bastant irregular, s'aixeca a ambdós costats per l'acumulació de sediments. Nombrosos blocs estan distribuïts per tot el sòl de la cavitat. Aquesta acaba en un estret forat pel que deuria sortir un petit curs d'aigua. Sembla ésser que es tractava d'un brollador amb un cabal a vegades de certa importància.

3- COVA DEL SISE

Història: Va ésser topografiada també el dia 15 d'abril de 1974.

Situació: Es a 530 m. a la vessant S del Cabrafiga (607 m) i a uns 100 m. a l'Est de la Cova del Grauet.

Descripció i morfogènesi: Es tracta d'una gran bauma de 16 x 18 x 20 metres que acaba en un conducte molt estret obstruït per pedres. El terra és lleugerament inclinat vers l'exterior.

La morfologia actual, sembla ésser totalment reconstructiva, ja que en la seva gènesi s'ha de comptar, tant amb els aportats provinents del conducte abans esmentat del fons de la bauma, com amb els superficials. Tot el sostre, sòl i parets tenen un recobriment litoquímic.

Com totes aquestes cavitats, es troba en materials

COVA MARGALLO

Pratdip - Tarragona

Top: A. Montserrat

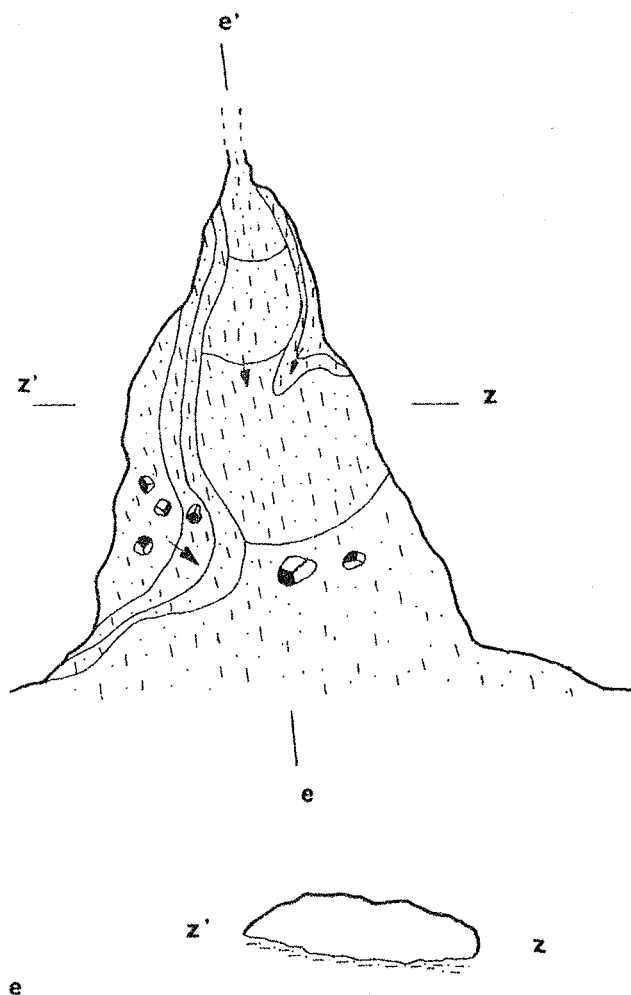
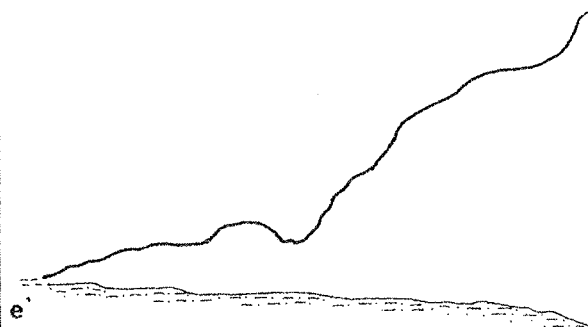
D.Pi

G.E.P. IV-1974

n.m.

0 2 4 6 8 10 m

Escala 1:200

COVA DEL SISE

Pratdip - Tarragona

Top: A. Montserrat

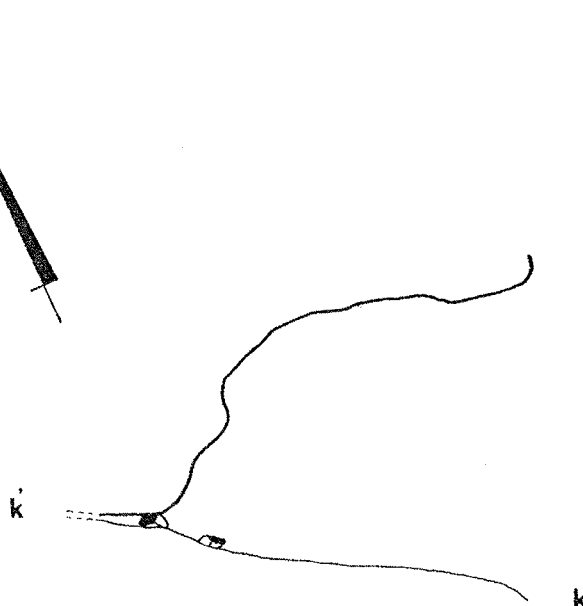
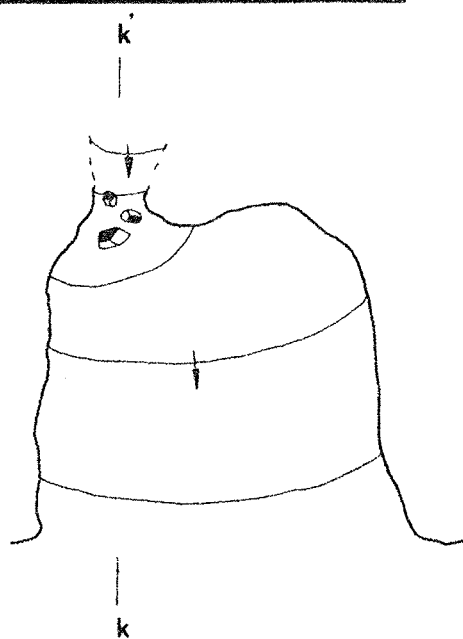
D.Pi

G.E.P. IV-1974

0 4 8 12 16 20 m

Escala 1:400

n.m.

Dib: A. Montserrat

calcaris pertanyents al Muschelkalk inferior.

4- COVA DEL GRAUET

Història: Es una cavitat coneguda pels habitants del Pratdip, alguns dels quals l'havien visitada. Ens informaren d'ella el primer dia de març de 1974, data en què la vàrem topografiar.

Situació: Està al mateix cingle de la Cova del Sisé, a uns 100 a l'Oest d'aquesta. Per arribar-hi, el camí més recte s'inicia en el Km 27 de la carretera de Montroig a Pratdip, des d'on és visible la gran entrada de la Cova del Sisé. Pujant vers aquesta i seguint després prop del cingle, s'arriba a la Cova del Grau. En aquest itinerari és necessari superar un desnivell de 350 m. des de la carretera fins a la cavitat, a través d'una tartera força inclinada. El millor camí es fa, sortint de Pratdip, fins al pal d'electricitat que es troba en el Grau i un cop allí, anar vorejant el cingle fins a trobar la cavitat.

Descripció: La cova consta d'una sola galeria de 32 m. de longitud. Per tal d'entrar-hi cal superar un ressalt d'uns dos metres, que ens situa a una galeria de secció 3 x 3,5 m. i que té el sòl recobert en gran part per materials argilencs, sorrenca i alguns blocs. Aquesta galeria segueix per espai d'uns 18 metres, al final dels quals s'estreny fins a tenir unes dimensions de 2 x 1 m., prenent llavors la secció una forma triangular. Aquesta segona part es desenvolupa durant uns 7 m. en lleuger sentit ascendent, passats els quals el sostre torna a guanyar alçada, arribant a tenir 5 metres, i en aquest lloc acaba la cavitat.

Morfologia: S'observen clars exemples morfològics de dissolució en tota la cavitat. Solament en el tros final hi és present una marcada morfologia clàstica. Quant a les formes reconstructives, es troben localitzades, la majoria d'elles, al sostre, seguint la diàclasi generatiu, encara que també s'observen alguns dipòsits parietals deguts a les infiltracions.

Tot el sòl està recobert per materials argilencs i sorrenços.

Gènesi: Sembla que hagi servit de brollador a les aigües provinents de les zones superiors del Cabrafiga.

L'estructura de les calcàries dolomítiques del Muschelkalk inferior, juntament amb una diaclasització N 70 E, han contribuït al desenvolupament i morfologia de la cavitat, afavorint la circulació posterior de les aigües. Els plans d'estratificació tenen una inclinació d'uns 25° respecte a l'horitzontal, condicionant a vegades segurament la forma de la secció triangular observada en alguns trossos de la cavitat.

En el sostre de la cavitat i seguint la diaclasa, s'han establert concrecions que a vegades esdevenen parietals. Els blocs que hi ha en el sòl són procedents de mecanismes elàstics sense mostrar-se erosionats.

5- AVENC DELS AMETLLERS

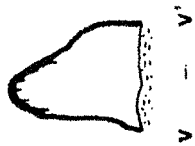
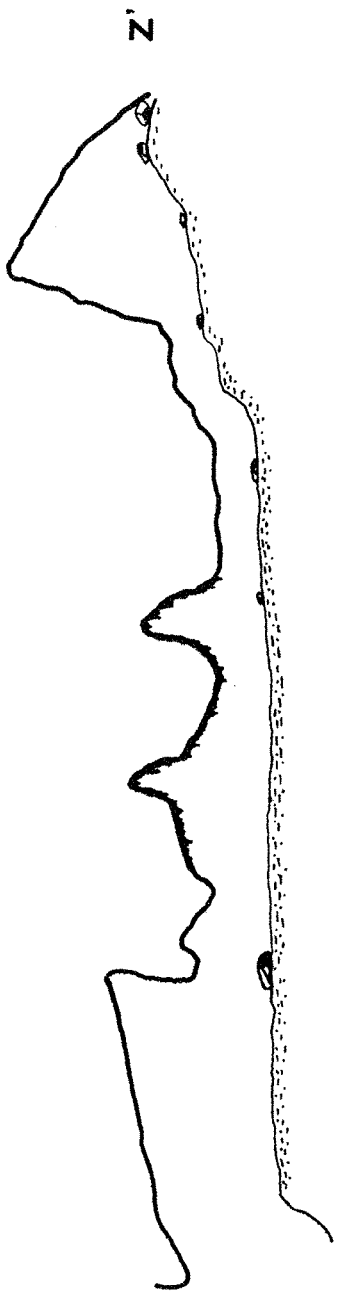
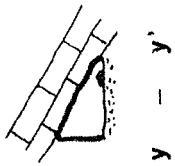
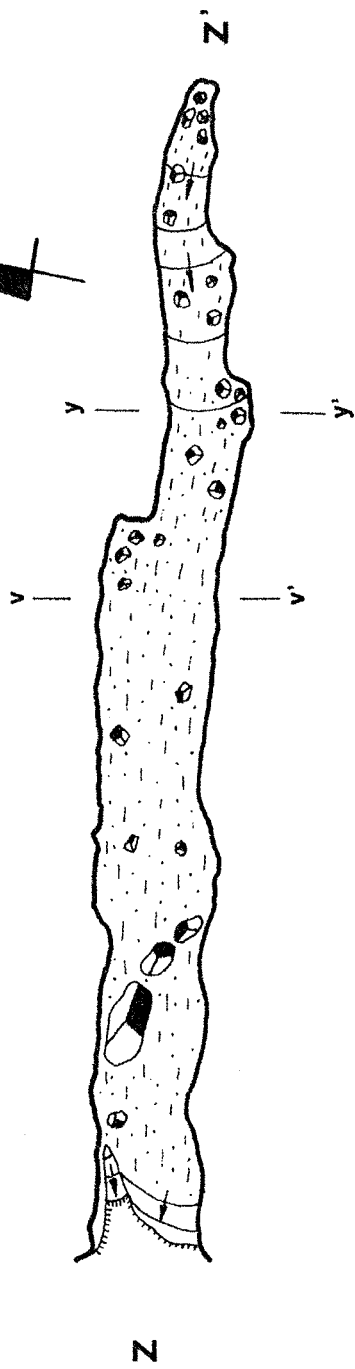
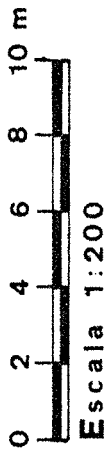
Història: Aquesta cavitat era coneguda per alguns habitants de la zona i ens fou ressenyada com a un petit pou d'uns 5 o 6 metres.

La nostra exploració es realitzà el 13 d'abril de 1974 (8)

Situació: Es troba al sector de Mas Vell, en el terme municipal de Pratdip. Per anar-hi hem d'agafar el camí que porta de Pratdip a Colldejou. Abans d'arribar al Mas de'n Pellicer, hi ha a la dreta, enmig d'un camp d'ametllers, el Mas Vell. Passat aquest, ve un petit bosc i un altre camp d'ametllers que està cultivat fins a molt a prop del cingle de la riera de Ponsà. De l'última de les feixes i en direcció S comença un corriol trobant-se la cavitat a uns 3 metres per sobre d'aquest i a uns 50 metres de la feixa.

Geologia: Els materials en els quals s'ha desenvolupat la ca-

COVA DEL GRAUET
 Pradip - Tarragona
 Top: A. Montserrat
 D. Pi
 A. Rubi
 G. E. P. III - 1974

Dib: A. Montserrat

AVENC dels AMETLLERS

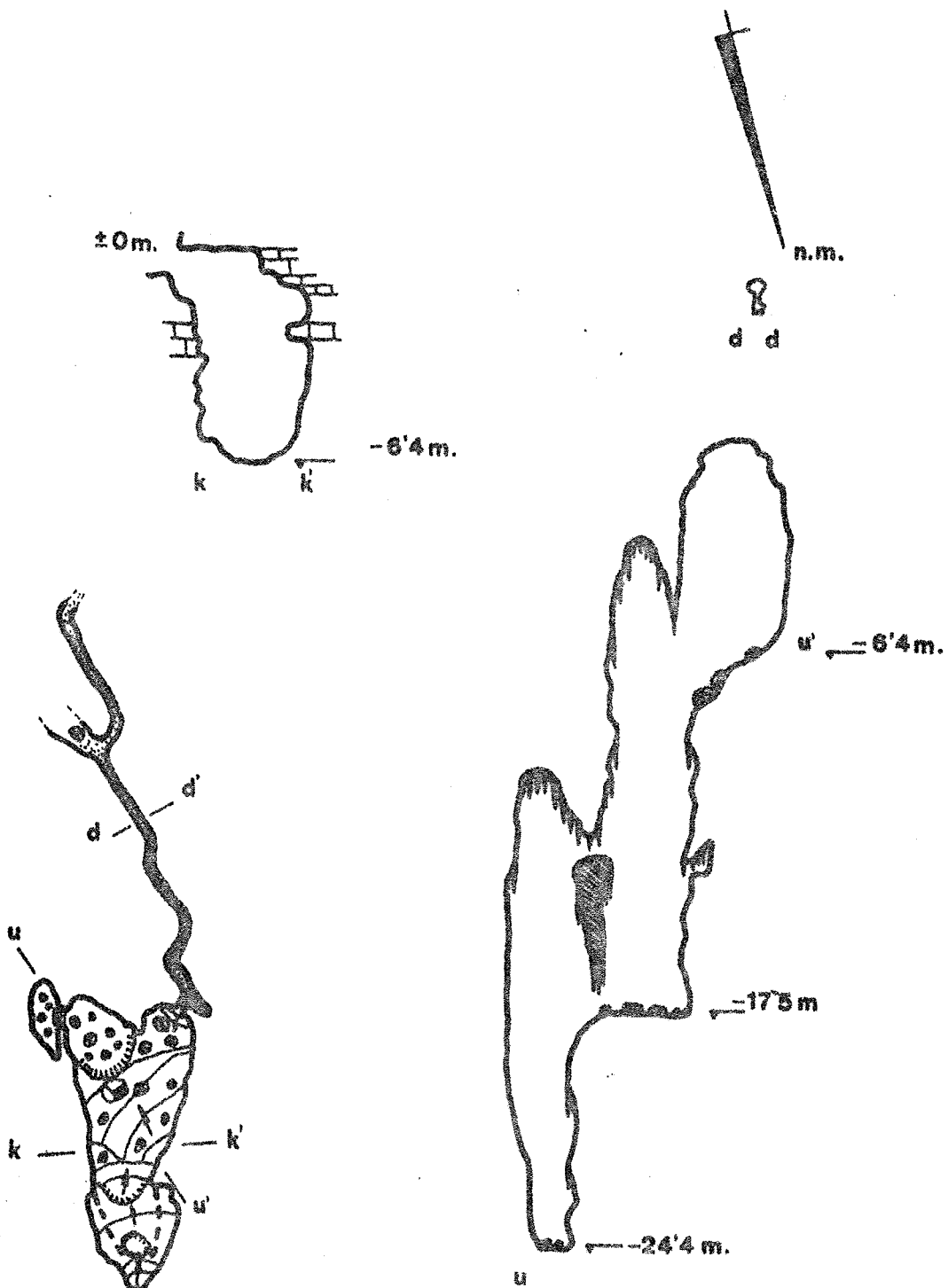
Pratdip - Tarragona

Top: ^(M)A. Montserrat

D.P.

G. E. P.

IV - 1974

Dib: A. Montserrat

vitat, estan construïts per calcàries micrítiques beig, del Muschelkalk inferior, amb intercalacions de nivells de nàduls de sílex que sílex que generalment segueixen la laminació.

Descripció: La boca és de forma circular, i un primer pou de 6 metres, ens situa en un replà fins al qual hi entra la llum del sol. Continua en un ventall d'enderrocs amb forta inclinació cap al S. Aquesta devallada ens porta per la seva part dreta, a una petita cambra de la qual surt una estretíssima galeria d'orientació S, que ha estat recorreguda uns 17 metres. Descriu diversos meandres fins a arribar a una bifurcació. La galeria, a causa de la seva poca alçada i d'un bloc recobert per concrecions s'obstrueix quasi totalment. L'altra galeria que surt de la bifurcació és perpendicular a la que hem descrit fins ara, recorrent uns 7 metres fins que no es pot avançar més per la seva estretor.

Situant-nos a la base del pou d'entrada, continuïa amb un pronunciat pendís i després un pou d'onze metres amb una base circular que dona per un costat a un altre pou de set metres.

Morfologia: Diversos tipus morfològics entren en joc en aquesta cavitat, condicionats tots ells pels diversos fenòmens que han intervingut en la seva gènesi.

Morfologia clàstica.— La boca d'entrada, així com la major part del primer pou, presenta una clara morfologia clàstica. La boca, és o menys circular i les restes dels estrats que es troben a la base del pou palesen la intervenció dels fenòmens clàstics en la gènesi d'aquest tram de la cavitat.

Morfologia d'erosió.— Es present a la part baixa del primer pou; també a l'estreta galeria, on les seves formes ho mostren, i als pous inferiors, encara que no tant desenvolupada.

Morfologia reconstructiva.— Tant a la galeria com en els pous inferiors, hi predomina la morfologia reconstructiva, representada

en forma de recobriments anemolífics a les parets d'aquella i colades parietals en els pous.

Gènesi: Sembla deguda a l'acoblament de dues formes de conducció completament independents l'una de l'altra. Aquestes són, per una part, el desenvolupament de dos pous, ocasionat per les infiltracions de la riera contigua, que per desplaçament del seu llit, ara circula uns 40 metres per sota de la boca de la cavitat, i per l'altra, la galeria on la gènesi és motivada per un conducte desenvolupat sobre un pla d'estratificació, que també resulta de les infiltracions de la riera de Ponsà.

Ambdues dormes de conducció varen anar evolucionant fins a entrar en contacte; llavors es varen anar excavant els estrats suprajacents fins que la volta va cedir pel pes de la massa superior, generant-se d'aquesta forma una entrada típica d'avenç d'enfonsament. La circulació en aquesta cavitat ha estat intermitent, com es manifesta a la galeria en la qual s'observen diverses capes argilenques alternant amb altres de concrecionades.

6- COVA DE PRATDIP

Història: També coneguda com a Cova de Mas Monet, d'en Xoles o d'en Blai. Ja és anomenada al Butlletí de l'Agrupació Excursionista de Reus (1916), on se'n fa una petita descripció; després VILASECA (1917), que en diu de Mas Monet, dóna una descripció i possible origen, així com un plànol de la cova. FERRATE (1918) la descriu també un xic i mostra un plànol, donat-li una profunditat de 30 metres. LLOPIS (1935) fa un estudi complet i un plànol de la cova. MIÑARRO i LAZARO (1977) la descriuen i mostren una topografia de la cavitat.

COVA D'EN XOLES

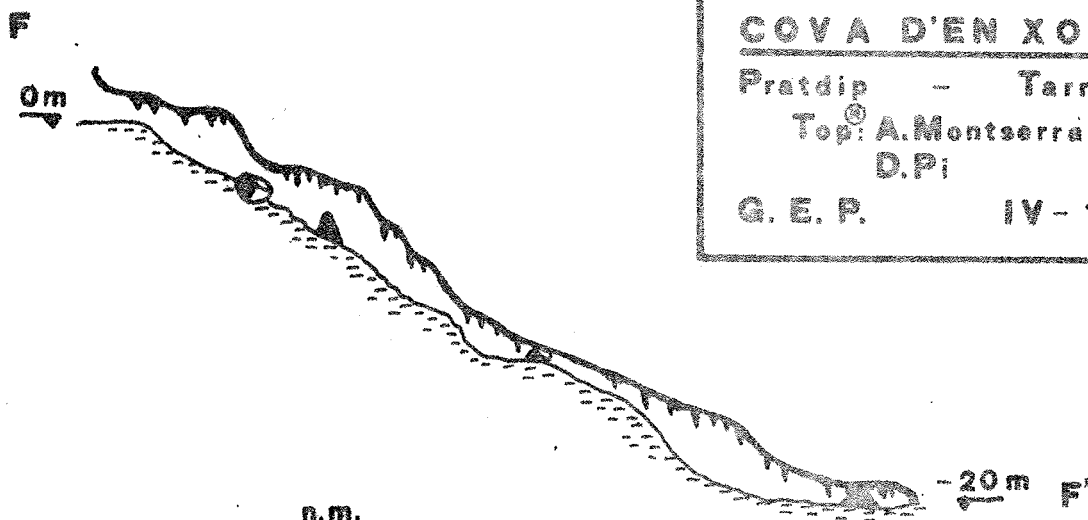
Pratdip - Tarragona

Top: A. Montserrat

D. Pi

G. E. P.

IV-1974

La nostra exploració i topografia fou realitzada el dia 12 d'abril de 1974.

Situació: Es força coneguda pels habitants de la zona. L'entrada se situa a l'E de Mas Monet. Les seves coordenades són:

$x = 42^{\circ} 35' 20''$ $y = 41^{\circ} 04' 47''$ $z = 390$ m.

Descripció i morfogènesi: Per una descripció i morfogènesi completes el lector pot adreçar-se al treball d'en LLOPIS (5).

Aixó no obstant, hi afegim la topografia realitzada per nosaltres el 12 d'abril de 1974.

Aquesta cavitat es troba en calcàries micrítiques pertanyents al Muschelkalk inferior.

Fauna: Es van recollir sis exemplars de Duvalius berthae ssp. vilasecai Zariquiey.

7- AVENC DE PRATDIP

Història: PUIG i LARRAZ (1896) diu que l'avenc es troba en calcàries triàssiques. FAURA i SANS (1909) l'anomena en el seu "Recull Espeleològic de Catalunya". FERRATE (1918) explica una exploració duta a terme el 12 de març de 1911 i en fa una petita descripció, amb un tall vertical, calculant-li una profunditat de 31 metres; diu que es troba en terrenys triàssics i dona una possible formació tant per la cova com per a l'avenc. LLOPIS (1935) fa un estudi de la cavitat amb el corresponent plànol. MIÑARRO i LAZARO (1977) també el redescriuen i inclouen una topografia.

Aquest avenc també és conegut pel nom d'Avenc del Pla.

Situació: Les coordenades són: $x = 42^{\circ} 35' 36''$ $y = 41^{\circ} 05' 10''$ $z = 485$ m.

Descripció i morfogènesi: Vegeu el treball d'en LLOPIS (5).

Amb tot, nosaltres hi adjuntem la topografia feta per membres

del nostre grup el 29 de desembre de 1974.

8- AVENC DE COLL ROIG

Història: Coneguda pels habitants de la zona, Fou localitzada i explorada el 12 d'octubre de 1974.

Situació: Aquesta cavitat es troba al marge dret del barranc de Coll Roig, i gairebé al seu llit. En arribar al Km. 30,4 de la carretera de Pratdip a Tivissa es creua un pont i seguint aigües avall el torrent de Coll Roig es troba l'avenc al seu marge dret. Les seves coordenades són: X= 4º 32' 41'' y= 41º 02' 34'' z= 355m.

Descripció i morfologia: Una estreta entrada vertical dóna accés a dos conductes, el primer dels quals és ascendent i porta a una petita cambra, que segueix per un conducte no practicable. L'altre és descendent i s'eixampla cap al fons, on es troba obturat per materials argilencs.

Predomina una morfologia reconstructiva a tota la cavitat, encara que els processos erosius, semblen haver estat importants en el seu desenvolupament.

Gènesi: Segons sembla, es pot sintetitzar la formació d'aquesta cavitat en les etapes següents: Activitat surgent del conducte ascendent, la qual cosa sembla confirmada per la morfologia present. En aquest període, per raó d'infiltracions en profunditat, es va anar desenvolupant la zona inferior de la cavitat que després, en entrar en contacte amb la riera de Coll Roig, va esdevenir un engolidor (d'ací l'origen dels materials argilencs del fons de la cavitat). Després amb el desplaçament, cada vegada més acusat, del llit del torrent, va començar a desenvolupar-se una activitat o procés litoquímic que es troba força ben representat a quasi tota la cavitat.

Actualment, pot ésser que en èpoques de fortes crescudes, la cavitat quedi inundada o serveixi d'engolidor, res-

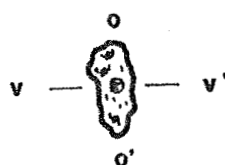
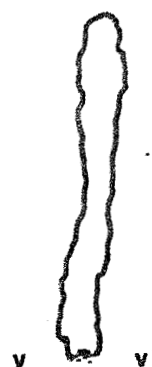
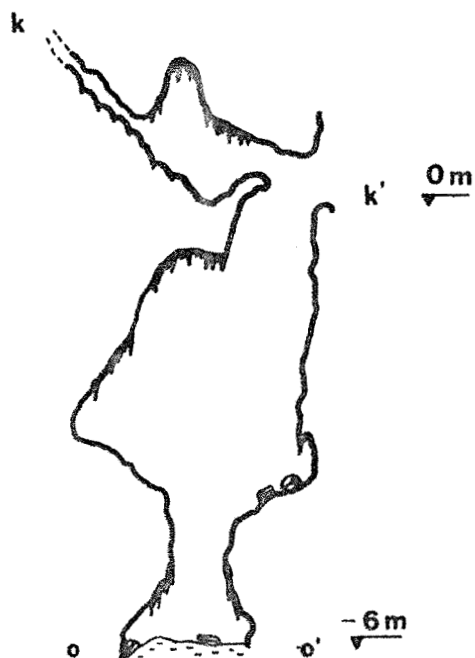
AVENC de COLL ROIG

Pratdip - Tarragona

Top. A. Montserrat

G. E. P. X-1974

0 1 2 3 4 5 m.
Escala 1:100

Dib: A. Montserrat

AVENÇ DE PRATDIP

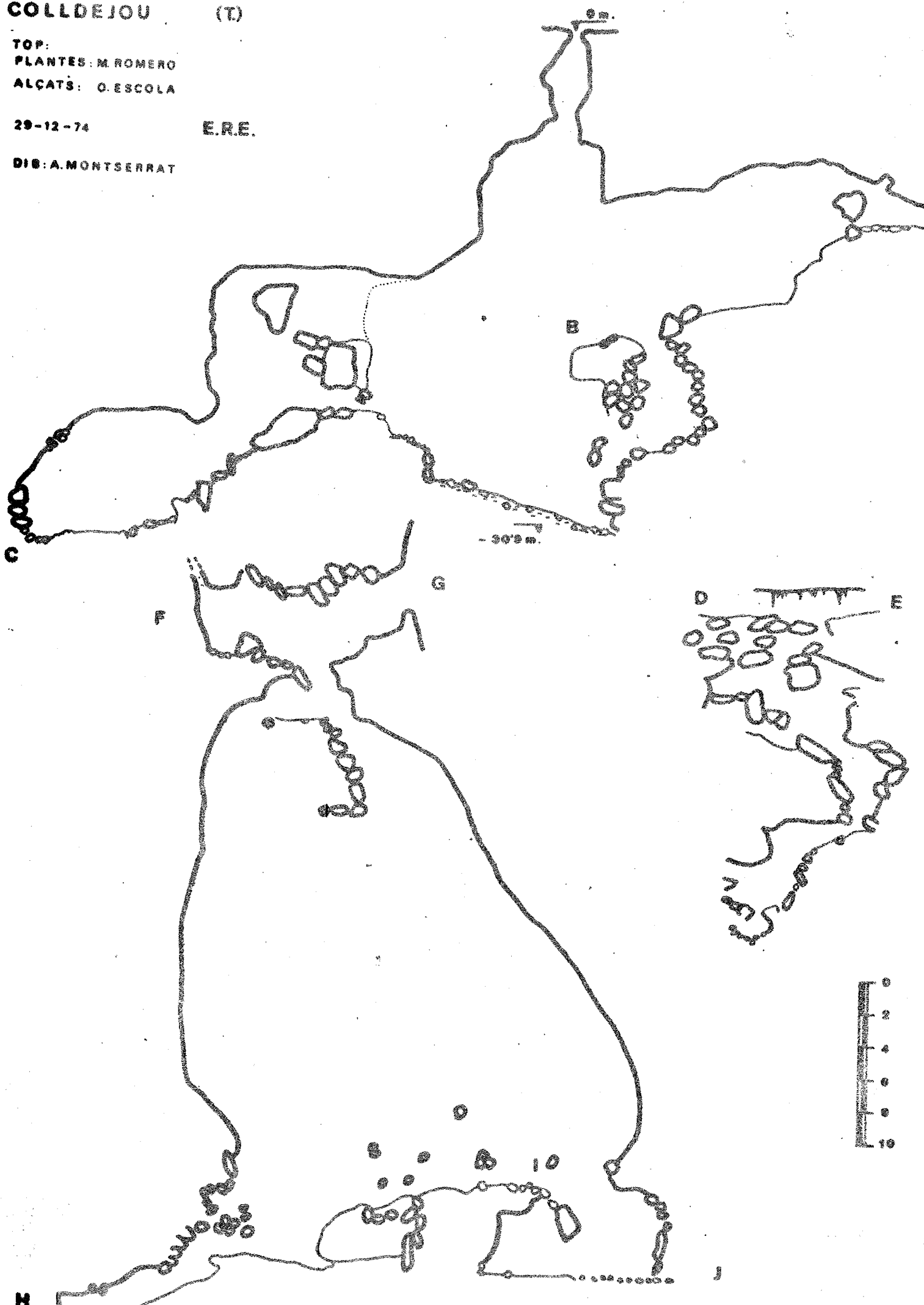
COLLDEJOU (T)

TOP:
PLANTES: M. ROMERO
ALCATS: O. ESCOLA

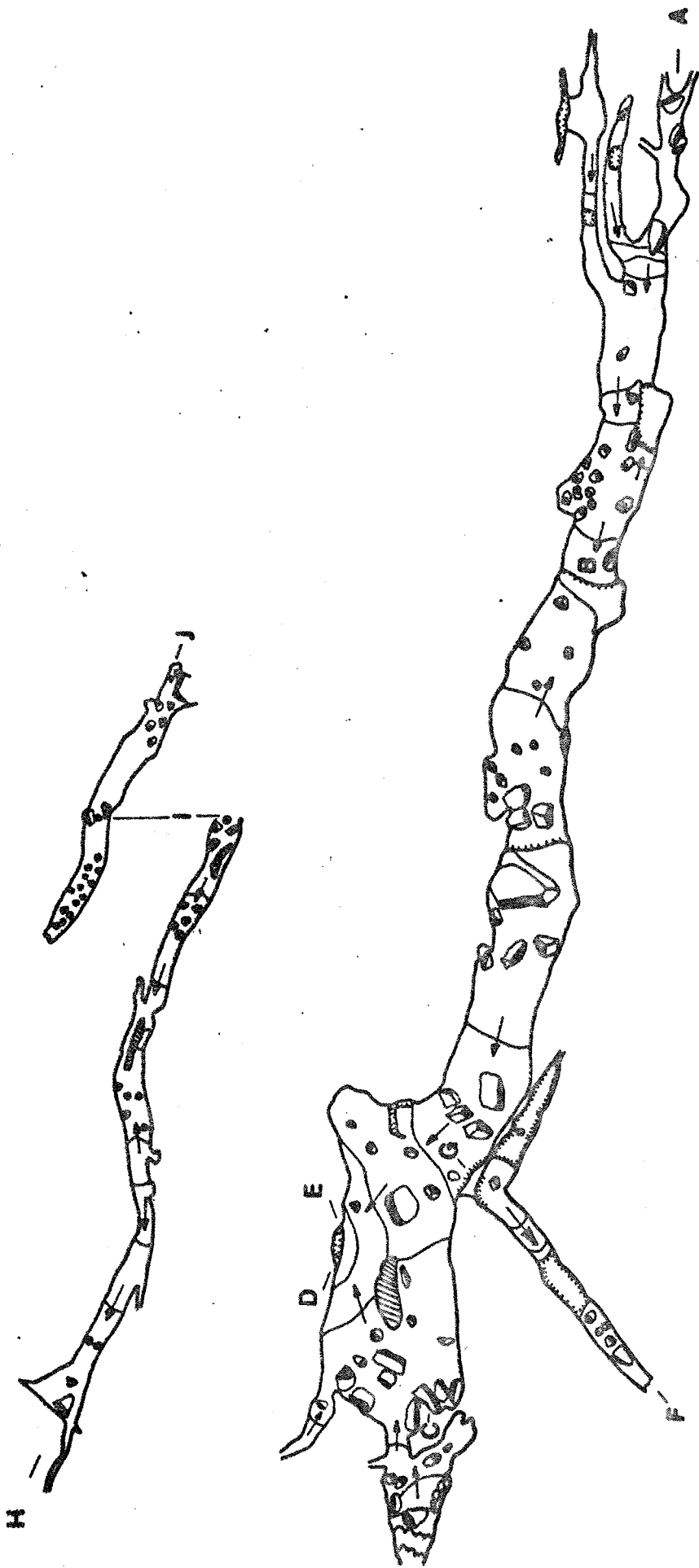
29-12-74

E.R.E.

DIB: A. MONTSERRAT

tant coberta d'aigua esporàdicament pel poc desnivell de la boca respecte al fons del llit del torrent.

Aquesta cavitat s'ha format amb els materials calcaris del Muschelkalk inferior.

Sembla ser que a aquesta cavitat també se li ha donat el nom de l'avenc de Santa Marina (6).

9- AVENC DE L'ORTIGUER

Història: L'exploració d'aquesta cavitat va ésser realitzada el 2 de novembre de 1974.

Situació: En el Km 29,8 de la carretera de Pratsdip a Tivissa, s'agafa un camí que surt de la dreta i porta a la finca l'agui-lló. Des d'ací s'ha de continuar a peu, pujant pel darrera la casa vers la carena, seguint-la fins al peu del cingle, per sobre del qual es troba la cavitat.

Les coordenades són: $x = 42^{\circ} 32' 22''$ $y = 41^{\circ} 03' 16''$

$z = 518$ m.

Descripció i morfogènesi: La cavitat presenta tres entrades a diferents nivells, la més enlairada dona pas a un pou de 34 m. de profunditat i les altres dues tenen verticals de 32 i 17 m. respectivament. Tota la planta es troba situada sobre blocs i materials argilencs i sorrenos, empotrats entre les dues parets. La base del pou de 34 m. és la part alta d'un gran con d'en-derrocs, per un costat del qual es pot devallar fins a 54 m. i per l'altre a 69 m. A aquesta segona profunditat s'hi arriba després de baixar per un estret pou de 25 m.

Es una cavitat deguda al desplaçament gravitacional dels materials tenint en compte les diàclasis que tenen una orientació NE-SW.

Fauna: Es varen recollir tres exemplars de miriàpodes diplòpodes (Fam. Polydesmidae: Polydesmus sp.), un exemplar de crustaci isòpode (Fam. Trichoniscidae), tres exemplars d'aràneids

(un mascle de Leptyphantes sp.), tres exemplars de Trysanurs, tres colèmbols, un coleòpter troglòxè: Timarcha sp.

Nota: Les dades d'aquesta cavitat han estat publicades fa poc, sota el nom de Grallera de l'Aguiló, per membres de la S.I.E. del C.E.A. (6) en els seus treballs de "revisión de cavidades catalanas de más de 100 m. de desnivel". S'ha cregut interessant publicar la nostra topografia, ja que hi ha notables diferències entre ambdues.

10- COVA DEL COLL D'EN GROS

Història: Aquesta cavitat va ésser localitzada el 14 d'abril de 1974 i se'n va fer la topografia el 29 de juny del mateix any.

Situació: Es troba en el mateix Coll d'en Gros, seguint el corriol que va del Mas d'en Pellicer fins al Montredó. La localització és fàcil ja que s'obre en una depressió de l'esmentat coll.

Descripció: Per una estreta entrada, s'arriba a una galeria inclinada d'uns cinc metres de recorregut. En aquest punt hi ha una bifurcació a mà esquerra, estreta en el seu primer tram, que després s'eixampla. Continua la galeria seguint el pendent, fent-se més ampla però de més curt recorregut. Després el pas queda pràcticament obstruït per un bloc, habent de travessar després un caos de blocs i arribant al final de la cavitat on es bifurca en dues.

Morfogènesi: Podem distingir-se a la cavitat dos tipus de morfologia. Un de desplaçament gravitacional. Aquest ha generat una morfologia clàstica que és la predominant a tota la cavitat. L'altre, menys important, es refereix a la morfologia re-constructiva, que solament es observable en alguns punts. Un incipient desenvolupament de processos de dissolució és emmascarat per la morfologia clàstica. Segons les observacions morfològiques, sembla que la seva gènesi és deguda al desplaça-

AVENC DE L'ORTIGUER

PRATDIP TARRAGONA

TOP: R. GARGALLO

A. MONTSERRAT

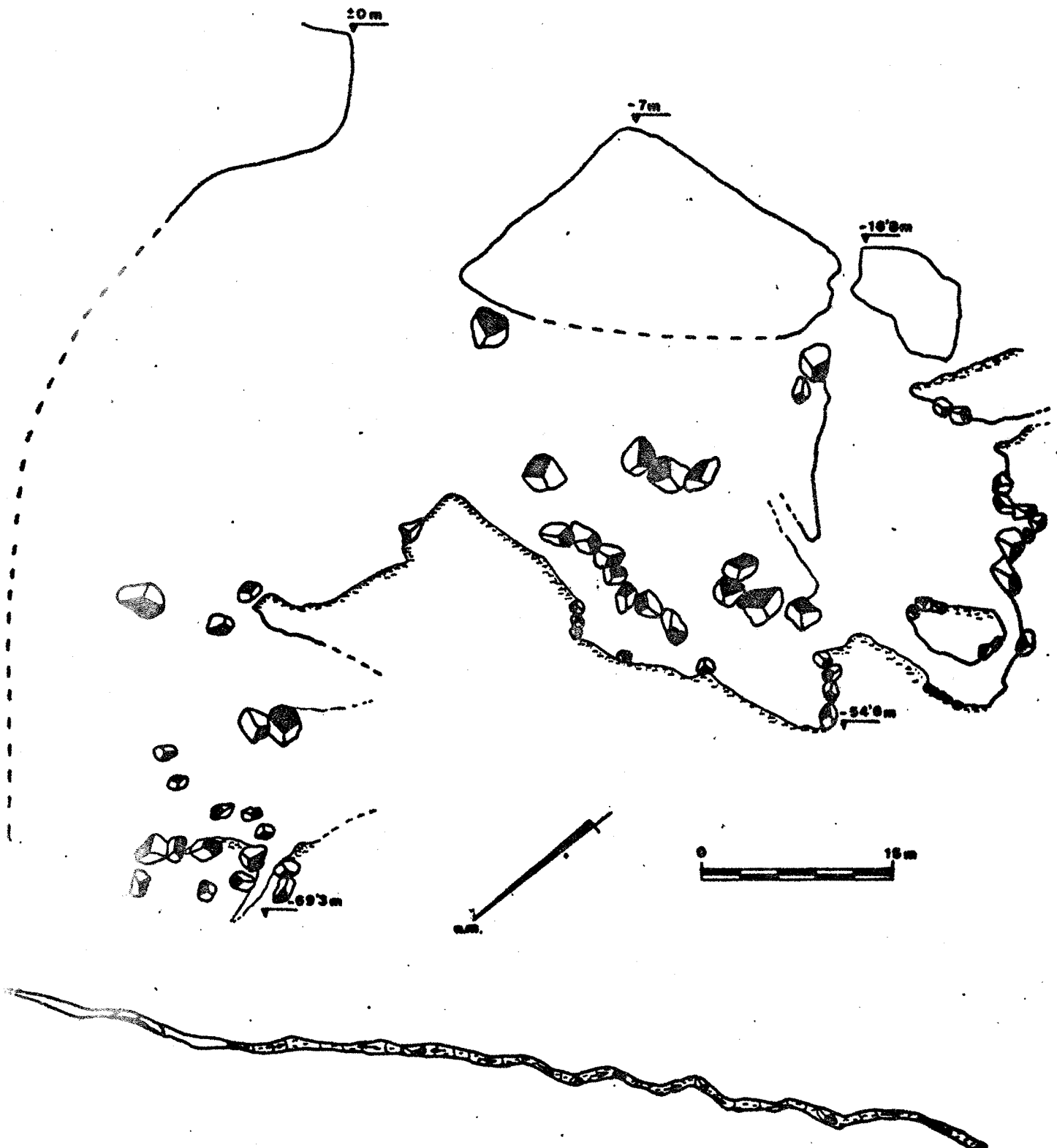
AMB LA COL·LABORACIO DE:

O. COSTA, P. FRANCISCO, I. LLOP, J. RAMIREZ I J. ORTA.

E.R.E. - G.E.P.

XI - 1974

DIB: A. MONTSERRAT

REPORT OF THE

COMMISSIONER OF THE

LAND OFFICE

TO THE

LEGISLATIVE COUNCIL

IN RESPONSE TO A RESOLUTION PASSED BY THE

LEGISLATIVE COUNCIL ON 14th FEBRUARY 1967

LAND OFFICE

COVA del COLL d'en GROS

Pratdip - Tarragona

Top: A. Montserrat

D. Pi

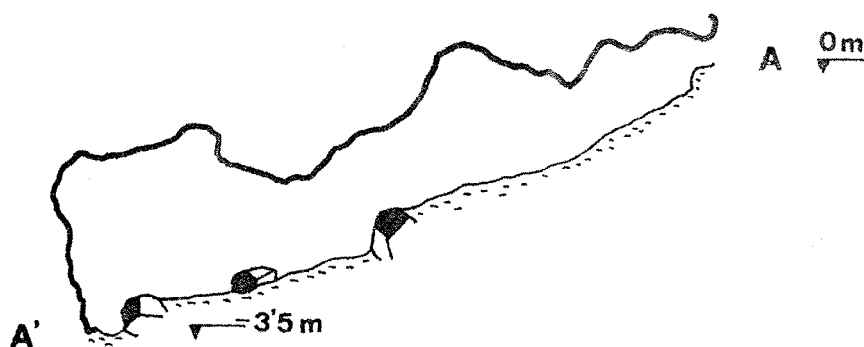
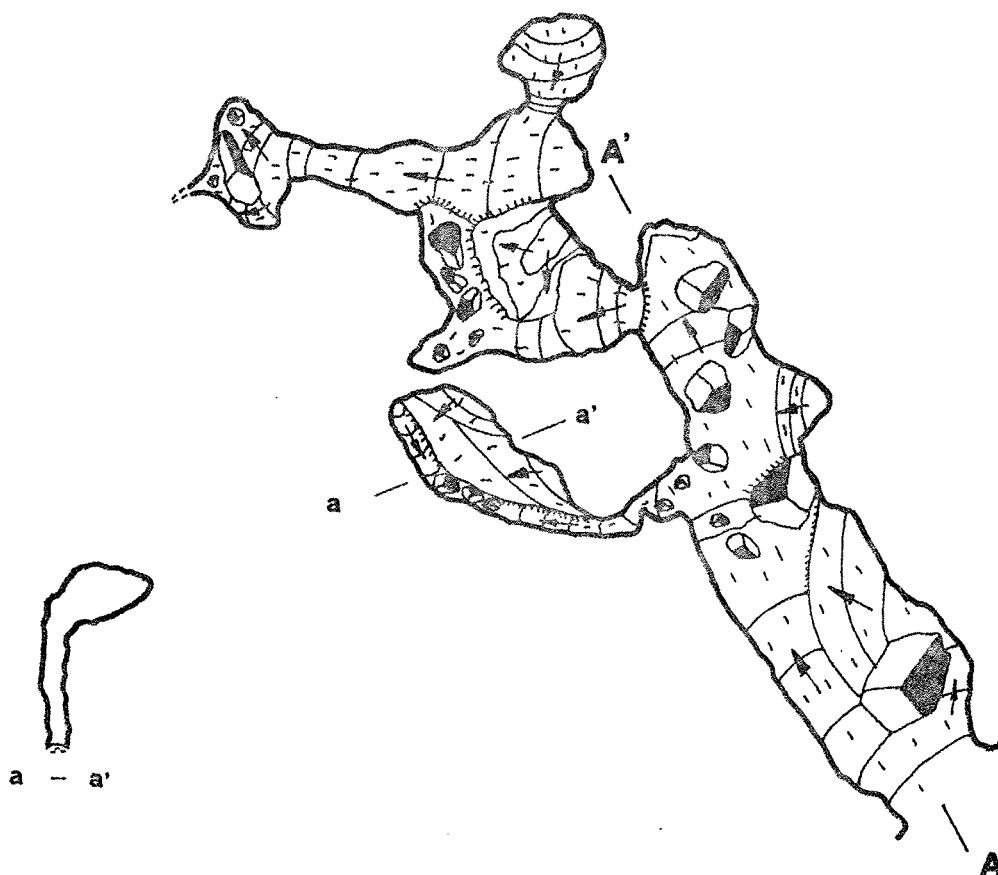
C. Santiesteban

G. E. P.

VI - 1974

0 1 2 3 4 5 m
Escala 1:100

n. m.

ment gravitacional dels materials dolomítics liàssics.

11- COVETA DEL COLL DE'N GROS

Història: Fou localitzada i explorada també el 14 d'abril de 1974.

Situació: Es troba localitzada seguint el camí que puja al Montredó des del Mas d'en Pellicer i a uns 100 metres de la Cova del Coll d'en Gros.

Descripció i morfogenesi: Aquesta petita cavitat consta d'una sola galeria de 8 metres de recorregut, i es troba obstruïda per blocs i materials argilencs, tenint una abertura a l'exterior en el lloc on la galeria té una major alçada. Per raó del seu curt desenvolupament, només és possible observar alguns processos clàstics de certa importància. L'origen d'aquesta cavitat deu ésser similar a la de la Cova de Coll d'en Gros, desenvolupant-se també en materials dolomítics del Liàs inferior.

12- COVA DEL TABAC

Història: Fou localitzada el 14 d'abril de 1974. Es una cavitat emprada com a corral.

Situació: Està a la vessant E del Montredó, al peu d'un petit cingle, recorregut pel camí que baixa de la zona S. del Montredó vers el Mas d'en Pellicer.

Descripció i morfogenesi: Es tracta d'una petita cavitat formada per dues petites canbres lleugerament inclinades vers la seva unió. El sòl de la cavitat és més enlairat a la part final i a la zona dreta.

Aquesta cavitat en materials juràssics es desenvolupa probablement a causa de l'acció de l'aigua entre juntes d'estrat. Hi ha petites formes reconstructives en certs indrets de la cavitat, no gaire desenvolupades.

13- AVENC DE MONTREDO

Història: Aquesta cavitat fou localitzada el 14 d'abril de 1974, acompanyats pel pastor del Mas d'en Pellicer. L'exploració fou efectuada el 7 de març de 1976.

Situació: Es troba a la part alta del Montredó, a la vessant de Pratdip. La seva localització és bastant complicada ja que està situada al marge dret d'un dels nombrosos torrents que surten d'aquesta zona.

Descripció i morfogènesi: Un curt pendis dona entrada a la cavitat. A ~14 m. queda obstruïda, observant-se, no obstant, a ambdós costats, possibles continuacions no practicables pel seu poc desenvolupament. Alguns blocs han quedat empotrats entre les parets i fan difícil progressar per la seva inestabilitat. Aquets resten com suspesos entre les dues parets de la diàclasi. Com a origen pot considerar-se el desplaçament gravitacional dels materials en què es desenvolupa la cavitat.

En resum, hem de distingir entre les cavitats desenvolupades en els materials calcari-dolomítics del Muschelkalk inferior (la major part de les explorades) i les desenvolupades en els materials dolomítics, calcaris i margo-calcaris juràssics, ja que mentre en les primeres és important la circulació hídrica en la seva gènesi, aprofitant diàclasis i plans d'estrat, en les segones, l'origen esdevé per despreniment gravitacional, trobant-se situades prop de cingleres.

4.- AGRAIMENTS

Hem d'agrair al pastor del Mas d'en Pellicer les indicacions i l'ajuda que ens va donar per localitzar diverses cavitats (5 a 7 i 9 a 12), així com l'informació d'altres (16, 17, 19, 20, 22). També al Sr. Francesc Escoda Figueret i al pintor de Pratdip per les informacions rebudes sobre altres cavitats.

COVETA del COLL d'en GLOS

Pratdip - Tarragona

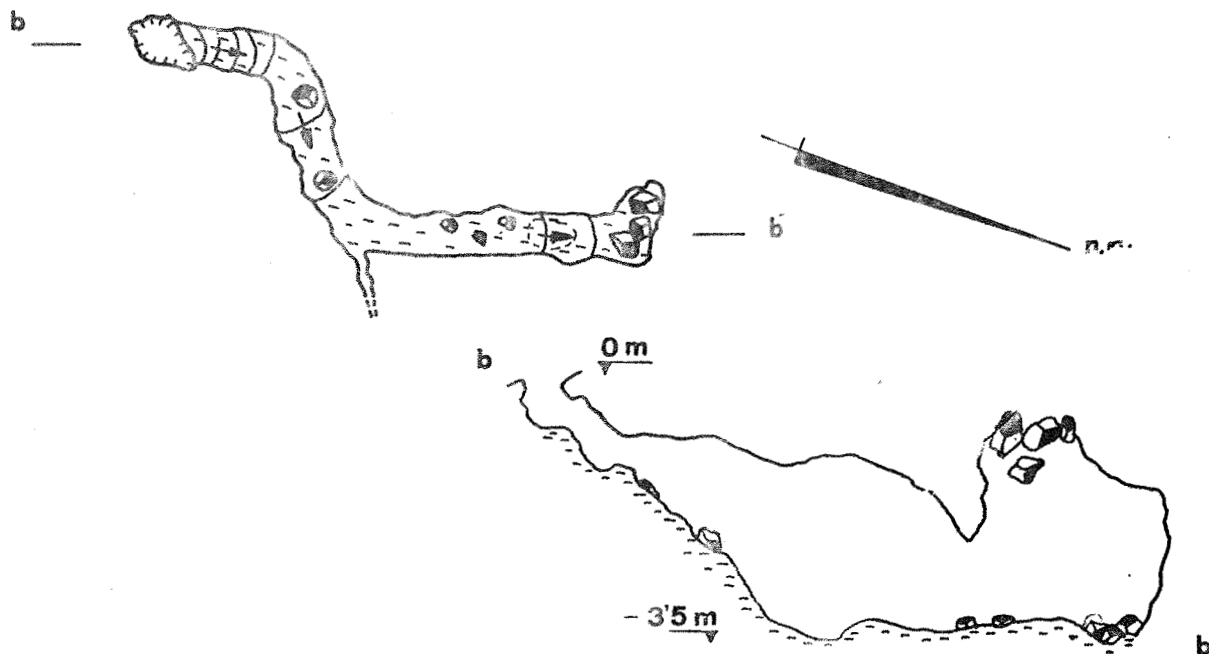
Top: A. Montserrat

L. Bengochea

G. E. P. VI - 1974

0 1 2 3 4 5 m.

Escala 1:100

COVA DEL TABAC

Pratdip - Tarragona

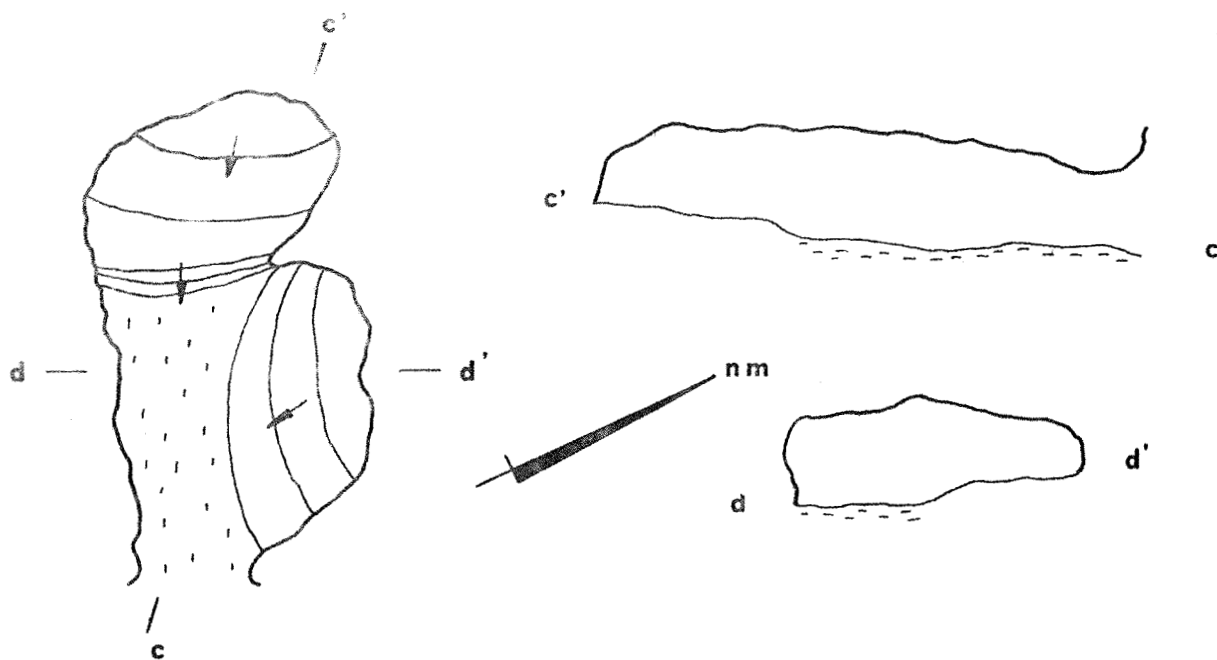
Top: A. Montserrat

D. Pi

G. E. P. IV - 1974

Escala 1:200

0 2 4 6 8 10 m.

Dib: A. Montserrat

AVENC de MONTREDON

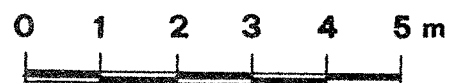
Pratdip - Tarragona

Top: A. Montserrat

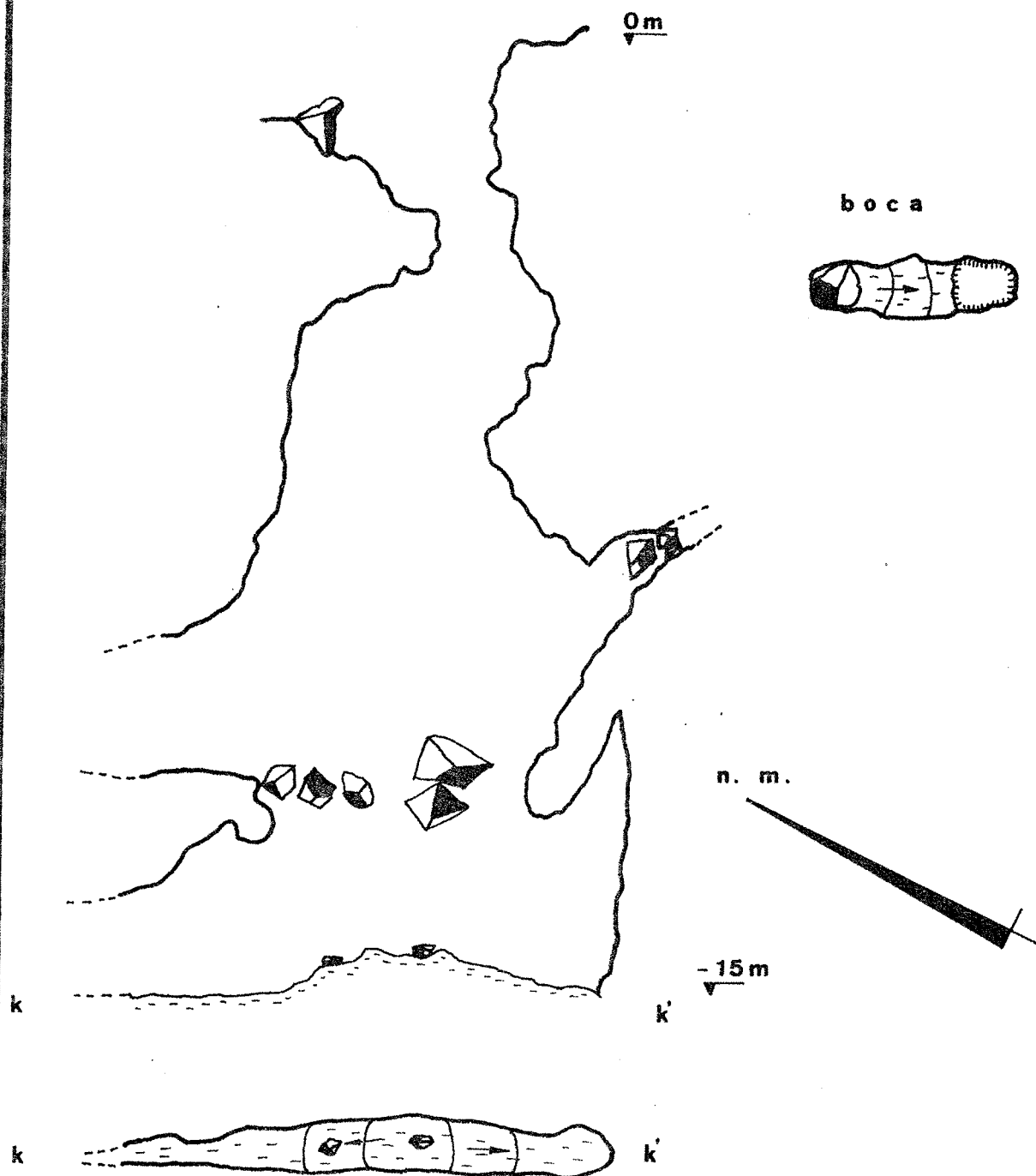
A. Amenós

E. R. E.

III - 76

Escala 1:100

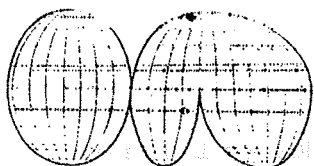

Dib: A. Montserrat

B I B L I O G R A F I A

- (1) BUTLLETI AGR. EXCTA. REUS (1916) "Coves de Pratedip" B.A.E.R. n° 17.
- (2) FAURA i SANS, M. (1909) "Recull Espeleològic de Catalunya". Sota Terra, vol. I C.M. B. Barcelona.
- (3) FERRATE, J. (1918) Espeleologia de les comarques Tarragonines. Reus 133 p.
- (4) G.E.M. (1966) Mapa actualitzat segons els 471 i 472 de l'I.G. i C. Edit. GEM.
- (5) LLOPIS, N. (1935) "Els fenòmens càrstics de la Muntanya Blanca de Pratedip". SOTA TERRA, vol. II, p. 91-96 CMB. Barcelona.
- (6) MIÑARRO, J.M. LAZARO, P. (1977) "Breves notas descriptivas sobre algunas cavidades de la Serra de Llaberia (Baix Camp, T), Espeleosie n° 20, Barcelona.
- (7) MOLA DE COLLDEJOU i SERRA DE LLAVERIA (1961) Mapa basat en el 471 (ed.1952 IGG) i 472 (ed. 1951 IGC). Edit. Montbalnc. Granollers.
- (8) MONTSERRAT, A. (1975) "L'avenc dels Ametllers". Ildobates VI, pp. 60-66 Barcelona.
- (9) PUIG i LARRAZ, G. (1896) Cavernas i simas de España. Bol. Com. Map. Geol. de España, Tomo XXI, vol I 2º ser.

(10) VILASECA, S. (1917) "Exploració a la cova de Mas
Monet (Pratdip)". Bulleti Agrup.
Excta. Reus, nº 22-23, 1

INFORMACIÓ GENERAL

TURQUIA

L'Espeleo Club de París, amb la col·laboració del Club Martel i la S.S. de Turquia, ha reprès l'exploració del Karabacak Düdeni (-122 m.) i del Tepekli Margaras (-147 m), ambdues en conglomerats. També s'ha explorat la Tilkiler Düdeni (3500 m., -159 m.).

AUSTRIA

Un grup polac de Varsòvia ha realitzat el passat setembre l'enllaç de la Plattenneck-Eishöhle i la Bergerhöhle, aconseguint un desnivell total de 879 m.

FRANÇA

En el massís de Ger (Gourette) els grups francesos han arribat a -474 m. (on es troba un sífó) a la Gouffre des Corbacs.

En la regió de Col-D'Iseye, el S.G.C.A.F. de Grenoble ha trobat diversos avencs que enllacen amb la Hosse de la Garças. A l'entrada d'un d'aquets (Gouffre du Gendarme) hi ha

marcada la profunditat del sistema a -658 m.

GRECIA

Una expedició francesa al massís de Lefka Ori (Creta) ha explorat l'avenc de Mavro Skiadi (amb un pou inicial de 341 m.), però no ha estat possible la seva continuació,

ITALIA

En el massís dels Alps Apuane, el G.S. Arch Versiliese i el G.S. Lucchese han acabat l'exploració de l'Abisso Coltelli de -730 m.

NOVA GUINEA

L'informe previ de l'expedició britànica a Papua-Nova Guinea, portada a terme en 1.975, la qual es va centrar a la Hindenburg Range, inclou les següents dades:

190 cavitats explorades

38 Km. topografiats

Cavitat més llarga, Selminum Tem 20'5 km.

Cavitat més fonda Terfil Tem -360 m., seguint Tina Bu Tem -280 m.

Tot i això, la cavitat més fonda de Nova Guinea (la més fonda de l'hemisferi sud) és Bibira Cave (-486 m.), que es troba situada en el districte de Chimbu, prop de Kundiawa.

Altres cavitats importants són: Kanada Heiowa Heia (-314 m.), Uli Guria (-314 m.) i Atea Sink 5 Km. i continua.

Un informe més complet serà presentat al Congrés d'aquest any a Anglaterra.

MÈXIC

En la regió de Huautla, s'ha descobert una cavitat força interessant anomenada la Grieta, que durant un campament realitzat el maig del 1977 es va arribar a la fondària de 665 m.

i 4 km. de recorregut. Es creu poder comunicar aquesta cavitat amb l'anomenada Sotano de St. Agustin (-859 m.) amb la qual cosa el sistema passaria a tenir 252 m. de desnivell.

AUSTRIA

Un equip d'espeleòlegs francesos ha arribat al fons de Kacherlscharch (Gouffre du Quelli) a -913 m. i també a Truckenbdschach (Gouffre de l'Empegadure) a -859 m. En las dues cavitats, l'equip d'exploració ha estat detingut per un sífó.

ITALIA

En la primavera del 1977, un nou conducte ascendent es va localitzar prop de l'entrada de l'Antro di Corchia. Els espeleòlegs de Bologna i Firenze han remontat en aquest conducte un desnivell important que fa d'aquesta cavitat la més fonda d'Itàlia (-935 m.).

En els Apenins, el Gruppo Speleologico Archeologico Versilrese i el Gruppo Speleologico Lucchese han descobert i explorat l'Abisso Coltelli, prop de Vagli di Sopra, arribant a la cota -730 m.

SUISSA

Després de l'estiu del 1975, les diferents expedicions del G.I.P.S. (Belgica), en el Réseau des Siebenhengste han permès descobrir més de 3 km. de galeries suplementàries. El desenvolupament actual de la cavitat és de 27 km. i la fondària és de 450 m.

CATALUNYA

Apreciats companys d'Espeleòleg

El motiu d'aquesta lletra és l'assebentar-vos que

l'avenc del Ter ha estat destruït amb la col·locació d'una càrrega d'explosius a l'entrada del seu primer pou.

Sembla ésser que el propietari de la pedrera no estava molt content pel fet que algú podés anar a visitar la cavitat i per això l'ha ensorrada, i no per motius d'extracció de pedra, car el límit d'explotació de la pedrera s'acabava a quatre metres escassos de l'entrada de l'avenc.

Es a dir, que un altre cop tenim a casa un exemple de com els interessos d'una persona fan que es perdin sense remei les bel·leses naturals, com era aquest avenc. (J. Cos).

ESPANYA

Exploracions al Rio de San Jorge (Larra)

Es coneguda des de fa temps l'existència de, com a mínim, tres aparells càrstics independents a la zona de Larra. El conegut des de fa temps és el de la Pedra de Sant Martí, el de San Jorge va ser el segon del qual es va tenir coneixement i del tercer se'n sap l'existència per coloracions la qual cosa ha permès delimitar aproximadament la conca de recepció, el sector per sota on circula i la sorgència: provisionalment se l'enumera "Rio X".

Ben be fa deu anys que hidrològicament es coneixia a Añelarra la conca del riu San Jorge, la qual, pels cabdals d'aigua circulants era més important que la de Sant Martí, però les contínues descobertes en aquest aparell van anar ajornant-hi l'inici dels treballs.

Actualment es coneix bon número de cavitats relacionades amb el San Jorge: l'avenc 1748, de 200 m. i colgat per gel, l'avenc FR-3 de 430 m., pel fons del qual circula un riu, i l'avenc AN-6, explorat el passat estiu del 1977 per francesos de Lot, fins a -460 m. on es troba un riu només penetrable en sentit ascendent.

Paralelament a aquesta cavitat es va explorar l'avenc

AN-3, topografiat fins a 528 m. i explorat fins a 610 m. lloc on un tap de sediments, talla la galeria, malgrat sentir-se la remor de l'aigua a l'altre costat. El recorregut real actual ja ha superat els 3 km.

Aquest avenc fou descobert el 1975 i aquell any es va explorar fins a -445 m. per un sector sec de pous fòssils. L'any següent es segueixen uns pous actius i s'arriba a -450 m. enllaçant-se amb un gran galeria; s'abandonà l'exploració en produir-se un accident mortal d'un espeleòleg francès del S.C. Frontenac. Enguany membres del C.D. Navarra i del S.C.F. han assolit la cota -610 m. i un grup de catalans ha remontat "riu amunt". Suposem que més tard o més d'hora podrem enterar-nos exactament a quin grup pertanyen i quina tasca han efectuat. Cal afegir que les condicions d'exploració són certament dures degut a l'aigua que circula pels pous.

M. Romero i Rector

ACTIVITATS D'ESTIU

RWANDA

Per Alfred Montserrat i Nebot

Des del 16 d'Agost al 5 de Setembre es va dur a terme l'expedició vulcanoespelològica Rwanda - 77, que tenia com a fi principal l'exploració i estudi de diverses cavitats situades en les zones volcàniques del N del país. Formaven l'expedició Joaquim Montoriol, Jordi De Mier i Francesc Chavarria, per part del G.E.S. del C.M.B. i l'autor d'aquesta nota per part de l'E.R.E. del C.E.C.

Rwanda és un petit país de l'Àfrica Central (26.338 Km².), situat a uns 1.200 Km. de l'Oceà Índic i a 2000 Km. de l'Oceà Atlàntic, enmig de la zona dels grans llacs africans. Els seus límits són: al N Uganda, a l'E Tanzània, al W Zaire i al S Burundi. El país es pot dividir geogràficament en tres zones principals: al N un altiplà situat entre 1.800 i 2.000m. d'alçada, del qual sobresurt la cadena volcànica dels Virunga, una zona intermitjana de turons i una altra zona al S, de sabanes i aiguamolls, on se situa la vall del Nil-Akagera.

La cadena volcànica dels Virunga la formen una sèrie de volcans principals, els quals dins de Rwanda se situen: Karisimbi (4.507 m.), Muhabura (4.127 m.), Bisoke (3.711 m.),

Sabyinyo (3.654 m.) i Gahinga (3.474 m.). Aquesta cadena volcànica és la divisòria de les aigües del Zaire (antic Congo) i el Nil.

Rwanda està situada en el Rift Valley occidental africà, gran fossa tectònica que s'extén des del Mar Roig al Llac Malawi i que dóna lloc a la sèrie dels grans llacs africans.

En arribar a Rwanda, s'instal·la el camp base a Nyamata, missió que es troba situada a uns 35 Km. de Kigali, la capital, i en la qual es troba en Joaquim Vallmajor, missioner català que porta 11 anys al país.

La principal zona en la qual es va centrar el desenvolupament de l'expedició va ésser a Musanze, a 4 Km. de Ruhengeri, important ciutat del N. del país. En aquesta zona es coneixia una cavitat que, segons els nostres informes, tenia un xic més d'un quilòmetre. La cavitat, anomenada Ubuvumo bwa Musanze (cova de Musanze en Kinyarwanda), es troba situada molt aprop de l'escola de maristes d'aquesta població. Es tracta d'una cavitat volcànica singenètica del tipus reogenètic subterrani.

Compta amb 31 entrades, però la més fàcil de localitzar es troba al mateix costat de la carretera de Ruhengeri a Gisenyi, prolongant-se, la cova, tant laves amunt com laves avall. Totes les boques d'entrada són enfonsaments del sostre (jameos).

La cova mostra com a característiques principals una galeria axial de dimensions respectables, que en alguns llocs arriba a tenir 25 x 15 m. Es notable l'existència de poques derivacions a la cavitat; únicament una d'uns 300 metres i unes galeries paral·leles en el tram de màxima inclinació de la cavitat, totes elles de mesures més reduïdes que la galeria principal.

Convé ressaltar la gran quantitat de rats-penats, que es troben en alguns indrets de la cova i que poden comptar-se per centenars de milers. El recorregut d'aquesta cova es d'uns 4.700 m. i 210 m. de desnivell, cosa que la situa com a cavitat volcànica més llarga de l'àrea continental africana. (Existeix a Kènia una cavitat volcànica de 8 Km., Leviathan Cave, però el seu recorregut total s'ha de realitzar sortint diverses vegades a l'exterior, a causa dels ensorraments que no permeten el pas, éssent el tram més llarg sense sortir a l'exterior de 3.500 m.).

La segona cavitat d'importància va ésser la Ubuvumo bwa Nyirabadogo. Aquesta es localitza a la regió de Bigowe i fou explorada parcialment, donant-li un recorregut d'uns 1.500 m. Consta de diverses entrades així com de nombroses bifurcacions i unes aportacions secundàries molt interessants. La seva classificació morfogenètica és del mateix tipus que l'anterior.

A Musanze, i prop de la Ubuvumo bwa Musanze, a la seva part superior, s'explorà una sèrie de petites cavitats, la gènesi de les quals sembla contemporània a la formació de la gran cova.

MILLPU

Per Dolors Romero

Durant els mesos d'agost i setembre, un grup de membres de l'E.R.E. es desplaçà novament al Perú, a fi de continuar les tasques iniciades en aquest país pel grup d'espel·leòlegs que participaren a l'expedició HIRCA-76, organitzada en commemoració del centenari del CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA.

Les exploracions es centraren en el nord del Perú, al departament de Cajamarca, a excepció d'una visita a la població de Tingo Maria, en el vessant amazònic, en la qual s'explorà la "Cueva de las Lechuzas". Els objectius eren purament faunístics.

La primera zona prospeccionada es troba a la Serra de Comullica, entre les poblacions de Celendín i Cajamarca, a 3.800 m. d'altitud. S'exploraren una trentena de cavitats, la majoria avencs, si bé només un d'ells assoleix els cent metres de fondària. Això és degut a les intercalacions d'argiles i margues que existeixen entre les calcàries, i a la fase de fossilització en què es troba aquest carst. S'efectuà recol·lecció faunística i la sèrie estratigràfica de la zona.

En segon lloc fou explorat el Sistema de Ninabamba, penetrant uns 80 m. pel "Tragadero", uns 50 m. de la sorgència, i uns 2 Km. de galeries intermitjes, a les quals s'arriba per tres boques: Pakaritambo, Tamputoko i Uchkupisjo.

Aquestes tres entrades s'obren en l'anomenat "Rio Seco",

continuació del Chancay a partir del "Tragadero", per on generalment s'engoleix la totalitat d'aigua que porta el Chancay, restant el riu sense circulació a partir d'aquest punt, excepte en èpoques de grans pluges. En aquestes ocasions les dues primeres boques actuen d'engolidors, mentre la que es troba més aigües avall, Uchkupisjo, pot actuar com engolidor o com a sorgència, depenent de l'oscil·lació de nivell de l'aqüífer.

Aigües amunt d'aquestes tres boques les galeries queden tancades per estretament de les diaclasses i, sobre tot, per ensorraments. Aigües avall s'arriba a una galeria inundada, fent-se impracticable als 150 m. de recorregut.

Aquesta cavitat havia estat visitada en anteriors expedicions, entre elles la portada a terme pels nostres companys del G.E.S. del C.M.B., però segons els habitants de la regió, ningú havia coincidit amb una època de sequia tan important com la que es donava en aquesta ocasió, per la qual cosa la penetració a la cavitat resultava molt més difícil i fins i tot impossible a partir de punts relativament propers a les boques.

Com a última zona de les que anomenem aquí, incluirem la visita a la que fou zona base a l'expedició de l'any passat: el Parc Nacional Cutervo. El principal interès era de tipus biològic, ja que a l'expedició Hirca s'havien trobat dos espècies noves (un pseudoescorpí i un araneid) a les cavitats d'aquesta regió, però es disposava d'un sol exemplar de cada una d'elles. Es localitzaren i exploraren quatre noves cavitats, una d'elles parcialment, degut a la manca de més material, arribant-se a -140 m. Aquesta cavitat fou anomenada, per gentilesa del recentment creat "Centr Espeleológico del Perú", presidit pel biòleg Vilchez Murga, Avenc Catalunya.

En quant a resultats faunístics, s'han recol·lectat gran nombre d'exemplars, tant hipogeus com epigeus, entre els quals es compten varies espècies noves, actualment en estudi. En aquest camp de l'espeleologia, cal destacar la captura, a les Coves de Ninabamba, d'un peix troglobi totalment despigmentat i sense ulls, així com un altre, més petit i pigmentat, que molt possiblement és el representant epigeu pròxim de la forma cavernícola citada.

Està prevista la publicació, en un proper número d'aquest butlletí, de les activitats portades a terme en el transcurs de les dues expedicions realitzades al Perú per membres d'aquest Equip.

GARMA CIEGA

Per Antoni Amenós Vidal

Aquesta Setmana Santa passada, uns membres del nostre equip es traslladaren a San Pedro de Soba (Santander) amb la intenció de devallar a la Sima de Garma Ciega, Sumidero de Cellagua, considerada com la 7ª fondària mundial i alhora, l'avenc més profund de la Península. Sabiem que l'interés d'aquesta cavitat estava en la seva novetat: descoberta en 1965 (Sumidero), no és fins 1969 que es descobreix la boca superior, Garma Ciega, i fins 1975 que s'acaba l'exploració de la cavitat per un equip polonès que portà l'anterior cota francesa de -916 fins a l'actual de -970.

Així doncs, el dia 5 d'Abril comencem per "oleades" i arribem a la cota -360 (Salle Blanche) on hem d'abandonar l'exploració. Realment, la sort no ens ha acompanyat, el dia 2, quan sortim de Barcelona, fa 10 dies que a San Pedro tan sols veuen sol, però només arribar, el mal temps ens cau al da-

mund; així és com la pujada cap al lloc de campament (a 200 m. de la cavitat) es fa enmig d'una nevada, neu que el dia de l'entrada (5) s'ha fos pel fort sol que torna a fer.

L'aigua del desglaç entra amb força i forma cascades a cada pou i un riuet a cada pla. Són condicions més dures del que podem suportar; això i la impressió d'un accident a la Salle Blanche (despreniment d'una instal·lació) fan que decidim abandonar l'exploració. La retirada no fou el que es diu massa "gloriosa", ja que s'abandonà gran quantitat de material que s'ha de baixar a buscar al cap de dos dies quan el mal temps torna a caure damunt nostre i quan ja no es pot fer un altre atac. Realment la sort no ens acompanyà, però, malgrat tot això, el resultat es pot considerar positiu, ja que l'organització, tant del campament com de l'atac, funcionà a pleret i permeteren demostrar que en equip tota dificultat pot ésser superada. Devallàrem per un estret meandre no resseguit encara per cap equip (seguint avall a Salle à Manger, sense remuntar) i considerat com a perillós pels equips francesos. Vam recollir fauna cavernícola on no n'havia estat recollida (encara no classificada). Vam conèixer altres equips amb interès per la cavitat (que més tard explorarien amb nosaltres) i vàrem demostrar-nos que teníem capacitat per a plantejar exploracions de veritable importància, i que si haviem reulat no era per nosaltres, sinó per les circumstàncies que ens van acompanyar.

Un altre cop a Barcelona, els contactes que havíem establert amb un equip anglès (Oxford University Club) feren que per algun de nosaltres tot tornés a començar. Les cartes van de l'un a l'altre i tot torna a ésser preparat. Dates: primera setmana d'agost. Components: 2 membres del O.U.C.C., diversos membres S.M.C.C. (Shepton Mallet Caving Club) i un membre de l'E.R.E. El plantejament és encara més senzill: en tres entrades succesives en equips de dues persones, s'instal·la fins -550 m., moment en el qual entren les dues "puntes" que arribaran al fons. Per culpa d'un malentès tan sols s'arriba

fins a -770 m., lloc on s'abandona l'exploració per falta de temps.

D'aquesta exploració hem tingut també resultats molt positius. A part la coneixença amb equips estrangers que sempre és important, cal destacar la recollida de tres exemplars de "Cantabroniscus primitivus" (primera espècie identificada en la cavitat), isòpod acuàtic localitzat en altres cavitats de la zona, recollit a -753 m. en el lloc anomenat "el siphon", on el corrent del riu subterrani perd intensitat en fer-se molt més ample. Es interessant la recollida d'un mineral encara no identificat, prop d'on els polacs recolliren "mirabilita". Falta encara confirmació sobre la mena de mineral de què es tracta.

Així doncs, com a resum, direm que l'E.R.E. en dues expedicions ha arribat fins a una profunditat de -770 m, una de les més importants realitzades per espeleòlegs catalans.

BIBLIOGRAFIA

- Le Systeme Gouffre de Garma Ciega-Sumidero de Cellagua. Cuadernos de Espeleologia nº 7.
- Idem. Spe. lunca, nº 1, any 1974

Agraïments per la informació donada

- a Societé Speleologique de Bourgogne. SSB-Decouvertes nº 2 (1973).
- a Sección de Espeleologia Sautola de Santander.

GESM

Per Manel Trepat

Introducció

Aquest estiu, a finals d'agost i a principis de setembre, cinc membres de l'E.R.E. participaren, junt amb el G.E.S. de Màlaga, a les exploracions a la "Sima GESM".

Tot comença quan ens posarem en contacte amb els companys del G.E.S., que varem conèixer en el passat Congrés a Màlaga, proposant-los una exploració conjunta.

Les cartes anaren i tornaren, i després de discutir la nostra proposta, la acceptaren adreçant-nos la seva invitació.

Per tal de coneixen's més, prenguerem part en una exploració conjunta a la cova de "Los Chorros" (Albacete), participant-hi també companys d'Alacant i d'altres, que era possible que també vinguessin a la "GESM". Fou aquí en aquesta excursió, a part dels vins i el "folklore", on es plantejà d'una manera seria l'expedició de l'estiu. Mesos més tard, a principis d'estiu, ja començàvem a enviar el nostre material cap a Màlaga.

Finalment, es fixaren les dates d'expedició entre

el 28 d'agost i 11 de setembre.

Localització, descripció, vegetació i clima

L'avenc es troba a uns 1700 m. d'alçada, a la Serra de Tolox (Serrania de Ronda, Màlaga), dins d'una gran depressió coneguda pel nom de Hoyos del Pilar, on s'escolen les aigües del sistema. A vuit metres per sobre de l'engol.lidor, s'obre la boca de la "Sima GESM", antic col·lector d'aquest.

El karst és típicament mediterrani, de carenes ondulades tallades per fondes valls càrstiques, tot formant planes elevades on abunden les grans dolines i depressions tancades.

Cal remarcar la presència de dos tipus de calcàries, una de compacta i l'altra molt fracturada, que intercal·lades, marcaran d'una manera important tant el paisatge extern com la morfologia interna de l'avenc.

El karst s'ens presenta amb abundants argiles (potser restes d'una antiga cobertura), que obstrueixen gran part dels avencs. Però és sobre aquestes on creixerà la poca vegetació que resisteix la rigurositat del clima. Aquesta està formada en gran part per matolls espinosos i "quejios" (sub-espècie de l'alzina) escampant-se solitaris per tota la serra.

El clima és molt variat al llarg de l'any: mentre a l'hivern les parts altes resten nevades, a l'estiu les temperatures són superiors als 30°C, sofrint una sequetat de sis mesos de durada. Malgrat tot, és una de les zones amb la mitja de pluviositat més elevada d'Espanya.

Tots aquests factors, més la llunyania dels nuclis de població, els transports i la llarga ruta d'aproximació han fet que fossin dures les tasques de prospecció i exploració dutes a terme durant aquests últims anys pel G.E.S. de Màlaga.

Breu història de les exploracions

1972

A principis de setembre, després de molts intents, fou trobada la llegendària i oblidada "Sima Honda", trobant-se també d'altres avencs, entre ells la "Sima GESM".

1973

30 d'abril, el G.E. S. de Màlaga junt amb altres grups devallena la "Sima GESM" fins la cota -140 m. Del 8-15 de setembre s'arriba al fons de la "Sima Honda" (-137 mts). Es continuà l'exploració a la "Sima GESM" baixant-se fins -315 m.

1974

8-18 d'agost. Descens fins a -520 m. i topografia fins -420 m. Els resultats obtinguts a les últimes campanyes, fa que s'organitzi, entre els dies 6-12 de juliol, una expedició de gran envergadura, amb grans mitjans materials i humans. Continuen l'exploració fins la boca d'una gran pou, donant-se la cota aproximada, per falta de topografia total, a -940 m.

1976

L'expedició d'aquest any fracasà a causa de la ingerència d'aliments en mal estat, provoquen una intoxicació col·lectiva que impedi baixar més de 300 m.

Després d'aquesta breu història, passem a aquest estiu en que malgrat l'escassetat de gent i de temps, s'han obtingut bons resultats: exploració de més de 850 m. de desnivell topografiant 830 m. rectificant l'antiga cota de -940 m. per la de -630 m. També s'ha recolectat fauna cavernícola.

Exploració Estiu-77

Avans de començar les exploracions pròpiament dites, els companys de Màlaga, per la seva proximitat a l'avenc començaren a instal·lar-lo.

Un cop tots junts amb el campament montat, les exploracions s'iniciàren coordinadament, baixant grup darrera grup, avan-

gant en fondària, instal·lant i equipant la cavitat amb telèfon, etc.... Però un malaurat accident trencà el nostre èxit encoratjador del principi, desmoralitzant als més pròxims amics de l'accidentat. Un cop traslladat i reposats del "susto", es tornà a començar l'exploració encara que amb molta més cautela.

Finalment un equip de punta de quatre, ajudats per dos més que restaven vivaquejant a -513 m. pogué realitzar les tasques fixades: s'arribà a la cota -805 m., seguint per una galeria descendent que s'abandonà per falta de temps i topografiant-se la resta de la cavitat que faltava de l'any passat.

De sortida, després d'un dia de vivac, començà la desinstal·lació de l'avenc, éssent aquesta tasca la més dura, ja que el nostre cos està fatigat i tot el material està mullat. En conjunt amb la desinstal·lació del campament ens portà uns tres dies,

Un cop tots abaix en el bar del poble, ja tornem a fer projectes per l'any vinent oblidant el cansanci dels nostres cossos.

ARANYONERA

Per Xavier Crespo

Un any més es suma a la història de les exploracions al sistema Arañonera, portades a terme per membres del G.I.E. del Club Excursionista de Gràcia i de l'E.R.E., de la

nostra entitat.

Com és sabut, l'any passat es va aconseguir enllacar la boca del T-1, la cavitat per ara més important de tot el sistema, amb Santa Elena, sorgència que drena les aigües de gairebé gran part del massís al riu Ara obtenint-se un desnivell de 620 m. Des de llavors tot l'interès es va centrar en trobar boques superiors que enllacin amb les galeries conegudes del T-1, explorant així una cavitat que anomenem T-97 localitzada l'any passat, i que va ser devallada fins els -200 m.

Degut a la neu existent, aquest any ha estat impossible poder arribar a la boca del T-97 i tots els reforços de l'equip s'han concentrat cap altres cingleres calcàries sota el pic de Tendeñera, localitzant aquí dues boques penjades a la paret i de difícil accés (S-1, S-2), una 50 m. per damunt de l'altra, que foren enllaçades deixant l'exploració a més de -200 m. i amb grans esperances de continuació. Així mateix al sector del T-1, camp base de totes les exploracions, es treballà centrant especial interès en l'avenc T-38, avenc localitzat l'any 74 prop de pic Fenez, obtenint aquí un desnivell de 500 m. respecte la boca amb unes condicions d'allò més optimistes per a pensar en un possible enllaç amb les galeries conegudes del T-1 o Santa Elena.

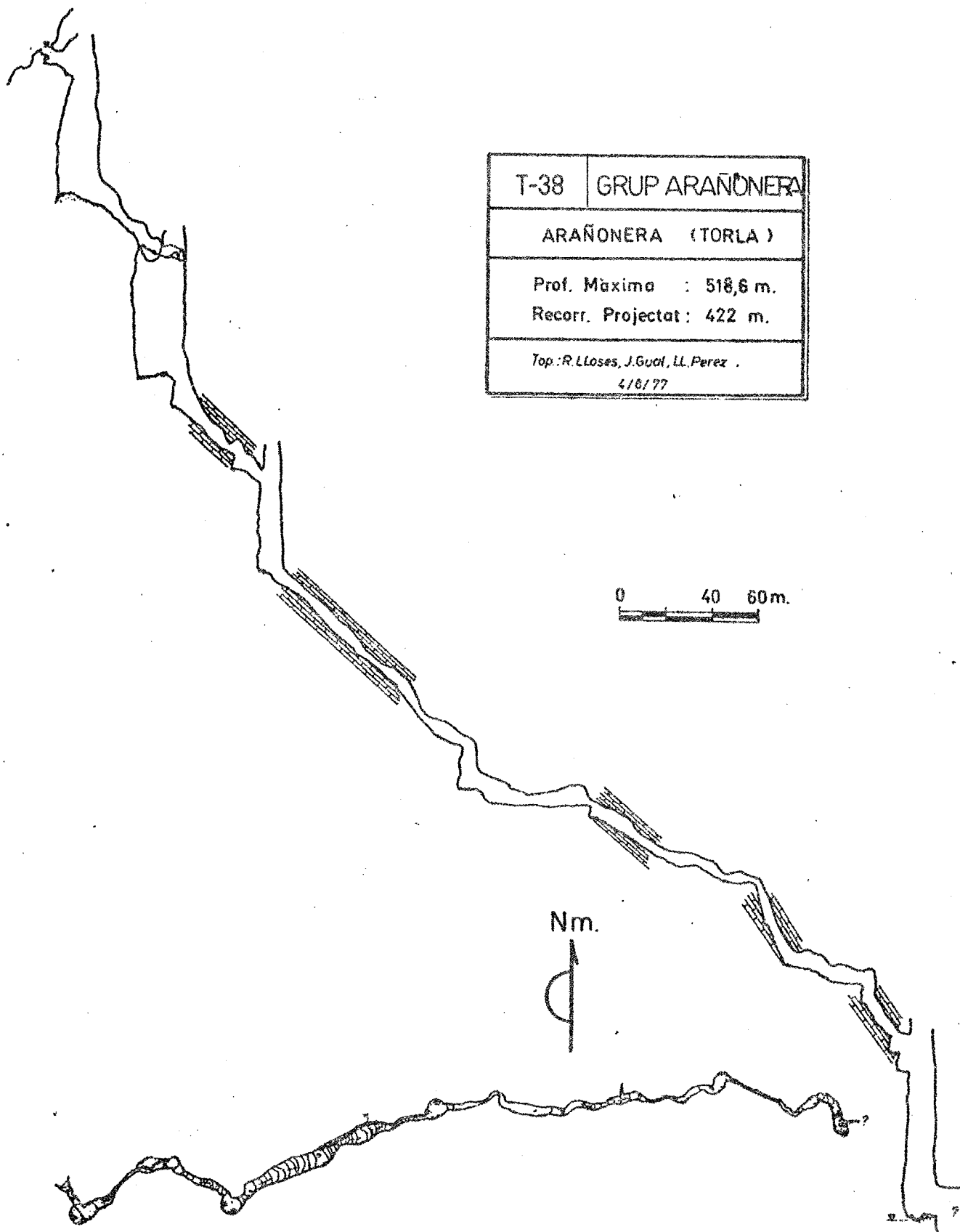
En aquest cas el desnivell existent entre les noves vies i la sorgència seria de més de 1000 mètres.

Creiem que els resultats obtinguts aquest any han estat profitosos dins d'unes condicions climatològiques totalment adverses. Aquest any, una campanya més, l'any que ve esperem que sigui molt millor.

T-38	GRUP ARAÑONERA
ARAÑONERA (TORLA)	
Prof. Màxima : 518,6 m.	
Recorr. Projectat : 422 m.	
Top.: R. Lloses, J. Guàrdia, LL. Perez .	
4/8/77	

0 40 60m.

Nm.

NOVA TROBALLA AL SISTEMA "ARAÑONERA"

Una de les exploracions previstes per l'estiu del 77 del Grup "Arañonera", era la cavitat motiu d'aquest treball.

Com sabeu el Grup Arañonera, que està integrat per membres del G.I.E. del C.E. de Gràcia i membres de l'E.R.E. del C.E. de Catalunya, està realitzant dençà 1972 l'estudi del que anomenem Sistema Arañonera. Sistema situat a la meitat oriental de la Serra de Tendeñera.

Les cavitats que al llarg d'aquest temps hem situat als tres vessants de la zona en estudi, que són Turbón, Año i Soaso, ens han donat perspectives per confirmar la seva importància.

Si bé aquestes subzones són vessants diferenciats segons la hidrologia exterior, en profunditat les tres manen a la mateixa sorgència; Santa Elena.

El T-38, cavitat situada a pocs metres del Pic de Pérez (2538 m.), es localitzà a l'estiu del 1974.

La importància del T-1 amb llurs cins vies, el T-7 i la Sorgència de Santa Elena entre altres cavitats, han ajornat fins aquest estiu l'exploració d'aquesta cavitat, malgrat que estava previst fer-ho des del moment de la troballa. La cota assolida és de -519 mts., que s'aconseguien en tres atacs realitzats els dies 27 de juliol, 2 i 4 d'agost, i per les observacions efectuades a l'interior de la cavitat se'ns confirma la relació amb tot el sistema. Per tant, si esdevingués explo-
rable totalment, aquesta part superaria els 1000 metres de nivell.

Malgrat dificultats específiques, la consecució de la cota--519 mts. ha estat acompanyada de l'alçament topogràfic de la totalitat i les observacions que es precisaven. L'ad

versitat metereològica, sense precedents des de les nostres primeres estades al Sistema, i l'hora de camí des del camp a la boca del T-1 per superar els 450 mts. de desnivell que els separen, varen dificultar el transport de l'equip necessari i una nova exploració,

D'altra banda, per a conèixer tots els extrems del complexe, coordinem la progressió a les vies inferiors i sorgències, amb la prospecció de la capçalera del Sistema. A part del lent i costós avenc per l'anomenada Via d'escalada hem realitzat, a les darreries de l'estiu i durant la tardor, l'esmentada prospecció, donant com a fruit les cavitats, S-1, S-2, S-7 i S-8, totes elles situades a la zona de Soaso.

Les dades que han aportat aquestes cavitats (estrats, cabussaments, correns d'aire, etc.), ens donen una nova llum en la recerca del fenomen generador del S.A. Principalment l'S-8, que amb la profunditat aconseguida al gener d'en guany de -230 mts., és el més pròxim en distància i desnivell a l'últim punt conegut de la Via d'escalada del T-1.

Actualment, amatents a l'estat de la neu en les tres valls, efectuem les prospeccions preparatòries per a la determinació d'objectius per les exploracions d'aquests mesos, i segons aquestes els de l'estada de l'estiu.

Roger Lloses

abril 1978

CIGALERA DE L'OBAGA DE BALERAN

Oleguer Escolà

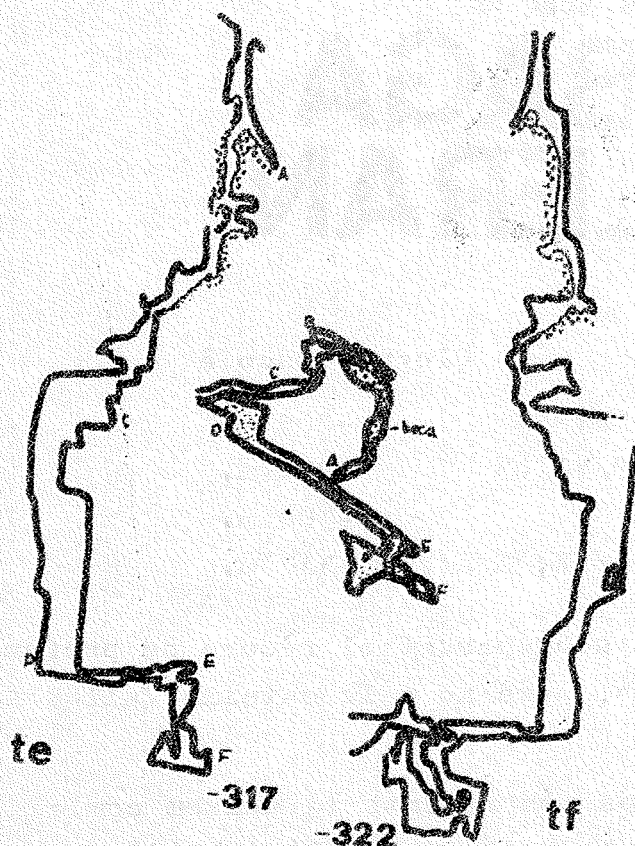
ESQUERRA	29,30/V/55	-205 m.
MONTSERRAT UBACH	28,29/VI/63	-210 m.
SA CAMPANA		-304 m.
CIGALERA	29,30/IX, 1/X/78	-317 m.

Per fi aquest any s'ha sobrepassat el rècord de profunditat de Catalunya i molt a prop, però no a la mateixa Vall d'Aran, sinó al Pallars Sobirà.

Si agafem des dels temps més recents (i deixem com a temps "prehistòrics" l'Avenc de la Ferla del 1924 i 1949) trobem que el 29 i 30 de maig del 1955 s'assoleix la cota màxima del Gran de Garraf: l'Avenc de l'Esquerrà, que va ser fixada en -205m (o -206 tot i que d'altres diuen -193 !). Caldren 8 anys perquè se sobrepassi aquesta cota: a l'Avenc Montserrat Ubach (o Bòfia de Torremàs) al qual es dóna -210m (tot i que algú ha dit -202m!).

L'activitat espeleològica ha anat seguint, amb alts i baixos, no sabríem si dir amb més baixos que alts, car sempre diuen que "critiquem" massa, sempre trobem que tot es podria i caldria millorar, però ara caldran ni més ni menys que 15 anys per a superar la fondària que es va assignar al Montserrat Ubach: -210m.

No cal posar-se a discutir el valor o l'interès dels rècords però els qui despotricaven contra els rècords com a simple "cosa esportiva" que pensin que ara a la U.I.S. hi ha una Comissió de les Grans Cavitats i que se n'informin. Sempre m'han fet molta gràcia els espeleòlegs que despotricaven contra els "esportius"

E.A.5, J-P LARRÉGOLA O CIGALERA DE L'OBAGA DE BALERÀ

tf - topografia
francesa

te - topografia
catalana

o "aquells que només fan metres". A vegades deien que en un avenc calia anar a fer-hi no metres sino ciència; i això ho deia gent que confonia el Buntsandstein amb el Muschelkalk; altres vegades criticaven amb més mala bava als qui ells calificaven amb el barbarisme de "metreros", evidentment sense dir ni piu de que ells mateixos fossin incapaços de pujar un pou de més de 100m...

Per a l'Esquerrà, el GES no va tenir problemes amb ningú, car es pot dir que no hi havia aleshores una excessiva competència de "clubs" o grups o entitats espeleològiques. Per al Montserrat Ubach els problemes ja van

ser més greus. I per a la Cigalera el sistema seguit es podria dir que ha estat en principi el que participés a l'exploració la màxima quantitat de grups i de gent possible. Això no ha estat en el fons pas així i és un assumpte molt més complicat.

Potser sigui útil recordar que el 1971 vam arribar a través d'un ex-pastor de Castanesa, fins a Montgarri i el Pic del Mill.

A França (més que per casualitat, per uns 800 metres) hi ha l'Avenc Martel de -303m (*) i la Cova de la Cigalera de 9.634 metres i en la qual primer s'havien superat 52 cascades...

Des del 1971 hem estat dient que a la Vall d'Aran hi havia d'haver un avenc de fondària semblant.

I hi hem intentat anar i ací comencen a sortir les questions increïbles, com la que ens ha estat impossible, des de l'agost del 1971, de poder-hi tornar amb espeleòlegs fins al 1977. I això arribant a convèncer a uns quants de Terrassa, que per fi, ens van assegurar que a l'estiu, després al setembre, del 1978, hi hauria una campanya important d'uns francesos que ells no havien fet anar a la zona car ja havien estat abans als Cuns d'Aulà, però potser si que els van influir perquè es desplaressin més cap a la Catalunya Meridional (on els de la Cova del Marimanya, Güells del Marimanya, Riufred i Coma-Gireta deïen que hi havia d'haver quelcom). Començaríem a veure si era veritat que "hi havia un avenc de més de 300m entre l'Artiga de Lin o l'Aneto i Gil o Alós de Gil".

Però cap al maig del 1978, tornant d'una reunió de la Federació de Muntanyisme des de Manresa a Terrassa, els dos puntals bàsics de l'activitat espeleològica a la Vall d'Aran van tenir un gravíssim accident de carretera del que en va rebre directament la campanya d'estiu del 1978.

I al final la Cigalera va estar explorada pels francesos del Grup Espeleològic de Pantagrueu (o Plantaurel !) i un invitat de la S.I.S. del Centre Excursionista de Terrassa.

(*) Interès de la Comissió de les Grans Cavitats: -303 m. va ésser fitxat per en Casteret al 1.933. Ara se li dona -256 m. De tota manera, veient l'època, que era un avenc dedicat per Casteret al seu mestre i que va ésser rècord de profunditat de França aleshores, creiem que la fondària no era pas de les més exagerades.

Com que diuen que a "Espeleòleg" no hi ha lloc (o no hi ha diners, o potser són ganes allò que no hi ha) no direm res contra els burgesos grossos i llueus o rics o amb bolets als peus o els "científics" ni contra els pobres desgraciats (o millor pobres d'esperit) que feien córrer que "ells si que havien trobat un avenc gegantí a dins de Catalunya ...".

Com a coses que sembla que es poden qualificar d'objectives, el Montserrat Ubach encara és la cavitat en conglomerats de major fondària del món (seguit per un forat de la Unió Soviètica de -159 m.) i en allò que respecta a la Cigalera, resulta que a Mallorca s'hi va trobar la Cova de Sa Campana, a la que també es va assignar la cota mínima de -317 m., o bé també la de -304, però ara sembla que diuen que no arribarà pas a -310 m.

Nomé cal esperar veure quan fa més o menys realment la Cigalera de l'Obaga de Balera (o Avenc EA-5) el dia que es revisi la profunditat (segurament tenim temps de pensar-ho fins a l'estiu vinent).

El nom de Cigalera és realment el nom que correspon a l'avenc al Pallars-Vall d'Aran. Però un vell de Gil, quan per fi va pronunciar aquest nom que ell devia trobar malsonant (?) ens ho va aclarir: "És que en diuen cigalera perquè són els forats on es fiquen les cigales..." I aleshores va quedar tranquil. Els assistents comencàvem a sospitar que aquests forats tenien un altre nom, però cal clarir que allí de les gralles en diuen cigales, de la mateixa manera que passa a Sentein, on hi ha la "Grotte de la Cigalère".

De la grandesa de les Muntanyes a les misèries dels homes

Per Alfred Montserrat i Nebot

- La grandesa de les muntanyes.

Aquestes "arrugues" de la terra que s'enlairen de vegades fins a altituds incomensurables, aquests paquets rocosos, fins i tot de vegades difícilment imaginables abans de veure'ls i difícilment comprensibles un cop ens hi trobem davant, això són les muntanyes.

Al nostre país, no sabem si per sort o per desgràcia, en gaudim d'un elevat nombre, però avui només volem fixar-nos en el Pirineu, i més concretament en un massís que potser per la seva manca d'espectaculars pics, ja que cap sobrepassa els 3.000 m., no és dels més visitats d'aquesta gran serralada. És el massís de Cotiella.

Impressionants cingleres, pics que graten els 3.000, circs d'antigues geleres i desenes, centenars o potser milers de petites valls el componen.

Massís impressionant en certs indrets, i com molts del nostre Pirineu, coronat per la magnificència que dona la morfologia de les roques calcàries a les muntanyes. A causa d'aquest tipus de roques, també com a moltes de les muntanyes del Pirineu hi abunden les coves i els avencs, encara que aquí no són gaire importants.

Dins d'aquest àmbit cal ressaltar la vall del Riu Irués, vall en la qual conflueixen diversos dels aspectes tractats anteriorment.

L'accés es pot efectuar a peu des del poble de la Fortu-
nada o bé pel poble de Laspuña, agafant la pista que porta fins

a la confluència del riu Irués amb el de La Garona. Des d'aquesta confluència el riu Irués s'engorja i el camí discorre per la part alta d'un cingle i enmig d'un esplèndid bosc de boixos i roures. Durant tot aquest espai es poden observar en el marge esquerre del riu i molt a prop del camí, unes surgències. Més tard, el camí arriba a confluïr amb el llit del riu, i remuntant-lo es troben, en la seva part alta, les Coves del Chorro, els Graners i, dalt de tot, gairebé a la capçalera del riu, la Cova 5 d'Agost.

La grandiositat del paisatge es fa palesa en tots moments. En aquest indret la vall té uns 70 m. d'ampla i en el marge dret es troba una impressionant cinglera d'uns quants centenars de metres.

- Les misèries dels homes

De totes las cavitats d'aquesta vall, la Cova dels Graners té una certa importància, des del punt de vista geològic, sobretot pels sediments que es troben en el seu interior, cosa que ha donat lloc a que diverses persones interessades per aquest tema hi realitzessin diverses observacions, així com la cartografia de certes zones de la cavitat, per tal de situar-hi les observacions geològiques fetes.

Però tota la grandiositat, fins ara esmentada, d'aquestes muntanyes, queda esmicolada en el moment que un grup de "persones" (?) (15-20), apareix d'entre les tenebres de la nit, com sortint d'un relat kafkià, alegant una certa propietat sobre el massís, esgrimint certes raons que només ho són per a ells, i aprofitant-se de la superioritat numèrica, comencen a proferir greus insults, amenaces al nostre vehicle i a la nostra integritat física, i valent-se de no saber quin dret ens són regirades amb violència les nostres pertinences apropiant-se de la llibreta de camp on s'havien anotat totes les observacions, i de la cartografia aixecada, que cobria uns 500 m. de la cavitat.

Deixant al marge que el material de què s'han apropiat

(sobretot la llibreta de camp), únicament és vàlid per a les persones que han realitzat les anotacions, és de lamentar que passin fets com aquest, quan les persones que van a la muntanya, normalment s'han distingit per la seva companyonia, ajuda al proïsme i un elevat amor a la natura, encara que en certes ocasions hi hagin hagut rivalitats, però sempre dintre d'un marc de competència sana i lleial, i dintre d'uns límits establerts pels conceptes abans esmentats i per les més elementals normes de convivència humana, ètica i respecte als companys, que és el que som (o hauriem de ser) tots, un cop immersos en aquest immens món que és la muntanya.

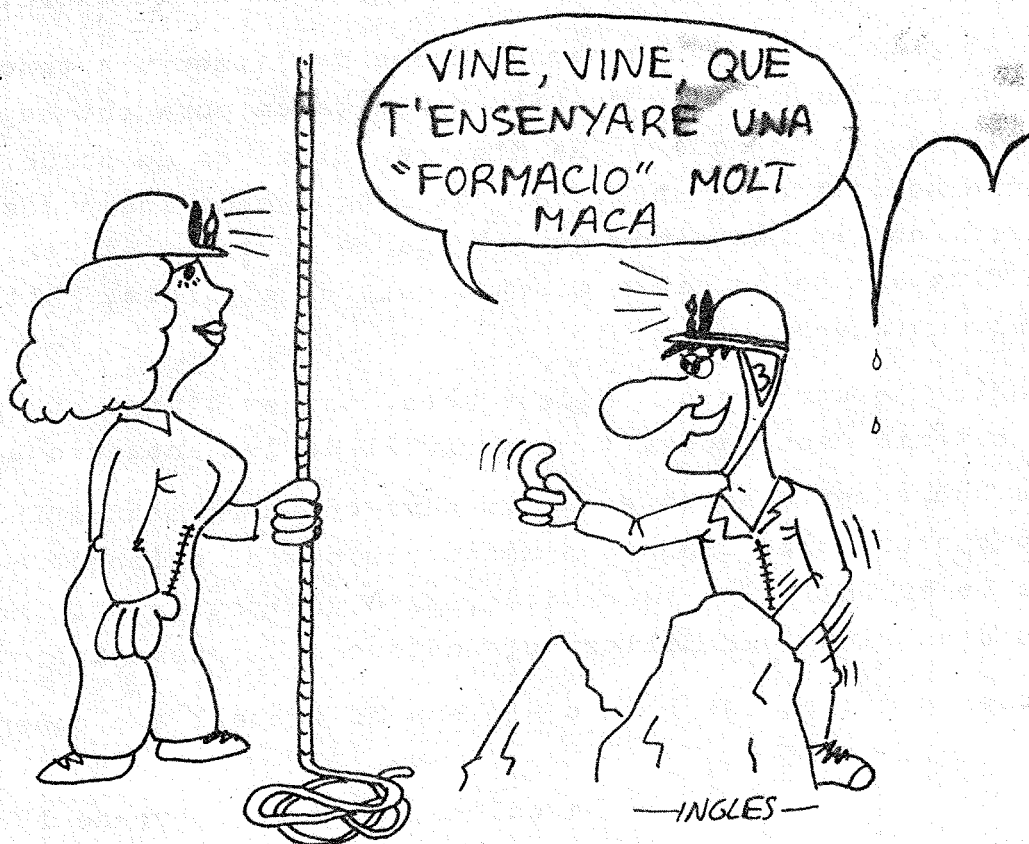
Però això no és tot, aquest "grupuscle", era comandat per elements que ocupen càrrecs dins del Comité Nacional d'Espeleologia, càrrecs que teòricament són representatius dels espeleòlegs (?). Aquests elements haurien d'estar per damunt de totes aquestes coses, però malhauradament per a nosaltres i per a l'espeleologia no és així, sinó tot el contrari, segons s'ens demostra.

Si la presència d'unes persones que realitzen una tasca científica en un lloc on ells realitzen una tasca purament esportiva els molesta, creiem que hi ha d'altres sistemes de solucionar-ho, sense necessitat d'utilitzar "el lenguaje de los puños y las pistolas", com en més d'una ocasió els ho havien vist fer, encara que fins ara només havia estat en altres ambients, molt apartats del muntanyenc.

Podríem pensar que amb aquest acte, potser l'únic que pretenien era obtenir unes dades, tant a nivell de les anotacions geològiques sobre certs aspectes de la cova com a nivell de la cartografia subterrània, dades que nosaltres havien obtingut amb una jornada de treball dins la cavitat, però que potser ells no són capaços d'esbrinar per moltes vegades que s'hi passejin.

Potser sigui aquest l'únic sistema de treball que coneuguin?

Barcelona, 6 de novembre de 1978

INFORMACIÓ GENERAL

G.E.S.M. 78

Després dels sorprenents resultats obtinguts a la campanya "Sima G.E.S.M. -77", varem decidir, conjuntament amb els companys de Màlaga, tornar-hi aquest darrer setembre per a finalitzar l'exploració i topografia de la cavitat.

Després de totes les cartes i conferències telefòniques pertinents, varem sortir de Barcelona per a reunir-nos amb els companys de Màlaga a finals d'Agost.

L'1 de setembre van començar l'exploració de l'avenc, que ja havia estat instal·lat en setmanes anteriors, disposant-nos així a fer una entrada que ens serviria per a fer l'atac definitiu a la cavitat. En un campament a 800 m., sota del pou anomenat Paco de la Torre, varem passar dues "nits", de 16 i 20 hores.

El dia 6 a la matinada, l'equip de 6 espeleòlegs assoleix la màxima cota de la cavitat, en arribar a un gran llac sifonant a -1.073m., primera fondària espanyola i quarta mundial, darrera de La Pedra de Sant Martí, Gouffre Berger i Jean Bernard. Després d'un breu descans i la coloració del llac final amb fluoresceïna, es tornà topografiant cap el campament, d'on varem trasmetre per telèfon les dades de la topografia, poguent saber, en menys de mitja hora, la cota total de la cavitat.

El dia 9 a la matinada els espeleòlegs anaven sortint de la cavitat, mentre es preparava ja la retirada del campament de superfície, que havia durat tan sols una setmana. A Màlaga ens esperava un descans i la celebració.

Paralelament a la tasca de l'equip que treballava a l'inte-

rior de la cavitat, l'equip de superfície es va dedicar a les tasques d'informació a la premsa, a topografiar dues petites vies i a col·locar els fluocaptors a les fonts més properes de la cavitat, on es creia poguer obtenir un resultat positiu, encara que no ha estat així.

El treball conjunt de dos equips d'espeleòlegs, en aquest cas el G.E.S. de Màlaga i l'E.R.E. de Barcelona, ha donat, un cop més, un resultat positiu, i la cosa que per nosaltres és més important: una amistat entre dos equips, que ens ajudarà en les nostres properes tasques conjuntes, malgrat els "altres espeleòlegs".

ATEA 78

A l'any 1973, espeleòlegs australians, neozelandesos i de Papua-Nova Guinea, portaren a terme la primera expedició a la gran serralada de Muller Range (Southern Highlande). Una de les cavitats localitzades en aquesta expedició fou Atea Sink, important engolidor que en època d'estiatge engoleix de 8 a 12 m³/sg. Durant aquesta expedició s'exploren prop d'un quilòmetre de galeries d'aquesta cavitat.

A l'any 1976, una nova expedició en aquesta àrea permet conèixer 5 Km. d'Atea, però diferents problemes fan que l'expedició abandoni la zona de Muller Range.

Finalment, en 1978, una expedició composta per unes 60 persones (australianos, neozelandesos, nordamericans, anglesos i espeleòlegs de Papua-Nova Guinea) i en una estància de quasi tres mesos a la zona, exploren totalment Atea Sink amb uns resultats totals de 30'5 Km. de galeries i un desnivell de 270 m. El curs d'aigua principal, però, no ha pogut ser seguit, degut a la importància del cabal. Atea és la cavitat amb més recorregut de Papua-Nova Guinea.

PAPUA-NOVA GUINEA 1978

Entre juliol i agost es va dur a terme l'expedició "Papua-Nova Guinea 1978", que constà de dues fases. A la primera, el

grup es va dirigir a la Vall del riu Chimu on després d'instal·lar el campament a Duglpagl, foren explorades diverses cavitats a les àrees properes de Pari i Ygomul. De les cavitats explorades, cal destacar Darua Kuru (el Jorat de Darua), engolidor on es va baixar fins a -230 m., i Kege Mur, de -182 m. que, amb un pou inicial de 168 m., conté la màxima vertical de Papua-Nova Guinea baixada fins el moment. Aquesta, junt amb Kege Cave i Arnold Mur, són les tres cavitats situades a més alçada del país, ja que es troben per sobre dels 3.500 m. s.n.m. Finalment, cal destacar l'exploració parcial i topografia d'Irapui (Irukungai), que amb gairebé 3.000 m., és, fins el moment, la tercera cavitat del país en quan a recorregut, després de Atea (30'5 Km.) i Selminun Tem (20'5 Km.).

La segona part de l'expedició es portà a terme a Porgera (Enga), i tenia com a motiu principal la prospecció i localització de cavitats a les àrees de Mt. Kaijende (3.560 m.) i Faiam Cliffs.

Componien l'expedició: Hans Honneger (E.I.E.-P.C.B.), Francesc Chavarria (G.E.S.-C.M.B.), Salvador Pons, Jordi Canivell i Albert Tomas (S.I.E.E.-U.E.C.), Rafael Cirera (U.E.S.) i J. Lluís Iain i Alfred Montserrat (E.R.E.-C.E.C.),

ARANYONERA

Com cada any, un grup d'espeleòlegs de l'E.R.E. i del G.I.E. (Club Excursionista de Gràcia), hem realitzat un campament a la Vall del riu Ara, per tal de continuar l'estudi que s'està realitzant a la zona del Turbón.

El campament tenia dos objectius principals: el primer, l'exploració d'una colla d'avencs a la zona de Soaso, que creïem podrien empalmar amb la "via d'escalada" de l'avenc T-1. El resultat fou desalentador, ja que cap d'ells ens portà a l'objectiu desitjat; és de destacar, però, l'avenc S-8, que supera els 300 m. de fondària. El segon era l'exploració de l'avenc T-38, abando-

nat el darrer any a la cota -513. El resultat fou la total exploració de la cavitat, que ha resultat tenir 560 m. de fondària. S'han explorat també altres cavitats de menys importància, com el T-13.

PICS D'EUROPA

Dia a dia veiem com aquesta zona va adquirint més i més importància, sobre tot gràcies a equips estrangers, però no oblidem que també hi treballen grups espanyols.

Cavitats importants n'hi ha moltes, però entre elles creiem interessant senyalar-ne dues: Sima Sara, amb més de 600 m. de profunditat, i Cova de l'Aigua, que actualment passa dels 20 Km., amb més de 400 m. de desnivell; cap de les dues fineix, i diuen que l'aigua de la primera surt per la segona. De lograr-se la comunicació, suposaria més de 1.450 m. de desnivell. Més que P.M.!

A l'exploració sembla que aquest any hi han participat espeleòlegs anglesos i del S.E.I.I. (Sec. Esp. Ingenieros Industriales) de Madrid.

ARAGUES 78

Aquest any un grup de 7 companys de l'E.R.E. ha portat a terme una campanya de prospecció espeleològica al "Pla de Fetas", prop del pic "Bisaurin", amb la realització d'un petit estudi geològic de la zona i d'una certa empresa topogràfica, que inclou 11 avencs, des de -16 m. (B-6) fins a -11 m. (B-4). Aquest últim, que podia assolir bastants més metres, però per insuficiències tècniques s'ha quedat abandonada l'exploració. Esperem que l'any vinent això es solucioni i allò que aquest any no hem pogut assolir sigui realitat.

HIERRO 78

Aquesta Setmana Santa passada, diversos membres del nostre grup (E.R.E.) i altres companys del G.E.S.K. (Sec. d'Espel. del Centre Excursionista de Màlaga), assabentats de l'existència d'una cavitat d'origen volcànic de grans dimensions a l'illa de Hierro, decidiren de fer-hi un campament per tal de realitzar-ne

la topografia total.

Aquesta cova, anomenada "de Don Justo", ha resultat tenir més de 6 Km. de recorregut (aproximadament, uns 6.400 m. explorats), encara que per la manca de temps, tan sols s'ha pogut alçar la topografia de 6.003 m. El desnivell és d'uns 141 m.

Es en l'actualitat la segona cova mundial coneguda en el món occidental en quant a recorregut, darrera de la Cova del Viento; i encara més, constitueix el màxim recorregut subterrani en cova volcànica, doncs sols existeix una boca d'accés, mentre que totes les altres cavitats es coneixen diversos enfonsaments en contacte amb l'exterior.

COTIELLA

- Es d'assenyalar l'exploració, aquest últim estiu, de l'avenc A-8, que amb la seva cota de més de 300 m. i un pou de 220 m., és la cavitat de més grans proporcions entre les ja explorades en el grandió carst del Circ d'Armenya, on hi ha localitzats més de 80 avencs.

- Sembla que per fi s'ha publicat la topografia de la "Cova dels Braners", que tanta polèmica ha portat durant un bon temps. La topografia ha estat acabada pel grup que "estudia" el Massís, format per companys aragonesos i membres de l'E.R.E. del C.E.C., pertanyents al Comité Català d'Espeleologia.

NOTÍCIES CORTES

- Han aparegut ja, dos volums del Catàleg Espeleològic de Catalunya.

- A Madrid es prepara l'edició d'un atlas de grans cavitats de l'estat espanyol, on s'inclouen coves de més de 3 Km. i avencs de més de 300 m.

- Diuen que amics francesos han descobert un avenc de 470 m. a la zona del Turbón i, encara més, que no s'acaba!

- A la Cueva de los Chorros, darrera el "sifón Vera", s'han trobat més de 5 Km. de galeria nova. Exploracions del Centre Excursionista d'Alacant i Alcoi.

- Aquest estiu, membres del Centre Excursionista de València han visitat la zona de la Era de las Brujas, a l'W del Pic de Cottiella, on han explorat i topografiat 69 cavitats.
- Sembla que, cada dia més, els espeleòlegs de l'estat espanyol visiten avencs més grans. Aquí en tenim dos exemples: estiu 1977, Garma Ciega, per Club Deportivo Ingenieros Industriales, Sección Espeleología, de Madrid; 1978, visita al Antro de Corchia per membres de l'E.R.E. Per més informació podeu consultar Jumar nº 1 (1.78) i Muntanya nº 699 (10.78).
- Ha estat reeditat el nº 1 d'ESPELEÒLEG. Els interessats en obtenir-lo es poden adreçar al nostre estatge social. Heu de saber, però, que el nombre d'exemplars és limitat.
- Comuniquen des d'aquí, que el preu de l'actual subscripció d'ESPELEÒLEG, es veurà sensiblement augmentat, ja que l'actual preu, vigent des del nº 21, ha quedat notablement endarrerit vist el gran increment de cost que hem sofert. El preu, encara no està decidit, però serà comunicat oportunament.

GRANS CAVITATS (Per Oleguer)

AVENCs ASCENDENTS: AUSTRIA

El gener de 1978 el Landesverein für Höhlenkunde in Salzburg, assoleix la fenomenal cota de + 867 m. al Lamprechtsofen. Tres dies més tard, un equip polonès del Krakowski Klub Taternictwa Jaskiniowego i de l'Akademicki Grotolazow de Krakow assolien + 952 m. i + 934 m. en dues vies paral·leles. Lamprechtsofen es convertia en la cavitat més fonda d'Austria. Per a quan els fabulosos + 1000?

U.R.S.S.

Després de la 42a expedició del 4 al 11 de febrer del 1978 es van afegir 5.638 m. al recorregut d'Optimistitscheskaya, que arriba als 131.467 m. Hölloch ja és aprop! No manquen més que 800 m. per a poder passar i establir una comunicació entre Optimistitscheskaya i Ozernaya, el recorregut de la qual ja depassa els 102 Km.

INFORMACIÓ DE "SPELEOLOGIA EMILIANA" nº 8 (1978) {Per Oleguer}

PAOLO ROVERSI

Es deia Paolo Roversi, tot i que pocs ho savien, car tothom l'anomenava només Romolo. Era de la Unione Speleologica Bolognese des de finals del 1966. Havia fet sempre una intensa activitat explorativa de punta, però el seu interès per a l'Associazione l'havia portat a tenir càrrecs socials de considerable responsabilitat. Vocacionalment dedicat a la fotografia i a l'exploració subaquàtica, va ésser aquesta darrera activitat -la que probablement comporta més riscos de l'espeleologia- la que va acabar amb la seva vida: el sífò de la Pollacia, un dels més senzills amb els quals se les havia tingut, en aigües límpides, a 4-5 m. de fondària, a potser menys de 20 metres de la sortida.

LA BRÚIXOLA DIGITAL BRUNTON

Aquesta, que hauria d'haver aparegut al mercat el mes de juliol del 1978, podria ser molt bé un instrument revolucionari dins de l'espeleologia. Des del punt de vista espeleològic convé destacar dues característiques definitives: la lectura automàtica i el "display" lluminós. La lectura automàtica elimina tots els possibles errors humans de lectura, que en el cas dels espeleòlegs augmenten de manera considerable a mesura que augmenta el temps de permanència sota terra i, per tant, el cansament. El "display" lluminós elimina un dels inconvenients més considerables per a l'espeleòleg: no cal il·luminar la brúixola per a llegir-la. Cal remarcar que és brúixola amb clinòmetre incorporat. El preu sembla que no serà pas astronòmic (diuen que deurà ésser pels voltants d'unes 400.000 liras).

ELS FULLS DE BIOSPELEOLOGIA

Un dels motius que ens impulsà a crear "ESPELEÒLEG" va ser el d'oferir a l'espeleòleg una revisteta senzilla, ràpida i fàcil, on pugués fer les seves pràctiques de publicació. També la de donar cabuda a notícies curtes o massa modestes per a anar incluídes en revistes més "serioses". Però això resulta que és d'una actualitat sorprenent ara en biospeleologia. Convé que la gent s'interessi més per la biospeleologia i això inciti a d'altres a continuar, emular l'activitat. Com a exemple, creiem que dir que s'ha trobat una nova localització de Paraphaenops breuilianus, té el lloc més adient ací, a ESPELEÒLEG. I parlant del moro caldria donar les noves localitzacions del coleòpter, car abans el Paraphaenops només es coneixia de la Cova Cambra, del Forat del Rastre i de la Cova Gerret, totes als ports de Caro.

Crec que no se'ns podrà acusar pas de començar les cases per la teulada. Comencem a dir cosetes de biospeleologia; si aconsegüíssim que arribin a sortir 3 o 4 números d'ESPELEÒLEG amb quelcom de biospeleologia, potser sí que s'hi hauria instaurat una mini-secció més o menys fixa. Més endavant, podrem veurà què ha passat ...

OLEGUER

RECOL.LECCIÓ I CONSERVACIÓ DELS MATERIALS CAVERNÍCODES. PRINCIPIS GENERALS.

Per Oleguer Escolà

1.- Cal recollir tots els biotes (éssers vius) que es trobin des de la boca fins al fons de la cavitat.

No intenteu mai de fer una tria considerant alguns biotes com a interessants i d'altres no. Adhuc un especialista és incapaç de fer aquesta selecció a dins de la cova, sense córrer el perill d'equivocar-se. Els "trogloxens accidentals" també han d'ésser recollits, i d'altre banda, moltes vegades no són pas tan accidentals com es podria pensar a primera vista.

2.- Cal recollir el major nombre possible d'exemplars d'una mateixa espècie.

Mai s'en recullen prou; hom té sempre tendència a "mostrejar" i això és un error greu. Una espècie no pot ésser ben definida si no és representada per molts exemplars. Gran nombre de qüestions no es podem resoldre amb mostres d'un o pocs exemplars. Adhuc el "vulgar" Troglocharinus ferreri de Garraf resulta que presenta una interessantíssima variabilitat i per a estudiar-la cal recórrer a la biometria: cal mesurar un nombre mínim de 20 mascles de cada cavitat.

3.- Els biotes petits i molt petits són, en general, més interessants que els grossos.

Cal dedicar temps a la microfauna.

4.- Els biotes cavernícoles són molt delicats i fràgils; cal manipular-los amb precaució.

En general, el cavernícola està provist d'apèndixs molt llargs i d'extrema fragilitat que es desprenen de llur articulació o es trenquen a la més petita brusquetat. Els diplurs, alguns araneïds i els crustacis es fan remarcar en aquest aspecte. Mai s'ha d'agafar un cavernícola amb els dits (sinó amb aspirador o pinzell).

5.- La població cavernícola no es troba mai repartida uniformement. A la mateixa cova hi ha zones poblades i zones desertes.

Hi ha, doncs, llocs "adequats" i "dolents". El biospeleòleg expert els sabrà trobar, però resulta difícil donar regles precises per a trobar-los. Com en molts problemes biològics, és una qüestió de "flaire", és a dir, d'intuïció feta de molta experiència i de molta observació.

6.- L'únic líquid que cal utilitzar per a la recol·lecció i conservació és l'alcohol etílic (d'uns 70 o 75°).

El formol és nefast car fa les articulacions trencadisses. L'alcohol metílic macera els teixits. Només cal matar amb un fixador especial les planàries i també els oligoquets. El més senzill està format per alcohol de 90° (6 parts), formol del comerç (3) i àcid acètic (1). Les papellones, cal conservar-les en sec.

7.- Cal posar sempre una etiqueta dins del tub de cacaera (escrita amb tinta xinesa o llapis de mina de grafit) on hi figurin les dades indispensables:

Nom de la cavitat	Cova de Coma Castellana
Localització	Coll d'Escrus (Bagà, Ll.)
Data	7.XI.69
Nom del recol·lector	Sitjà leg.

8.- Si s'hi pot tornar, convé posar-hi esquers o trampes. Amb formatge (protegit amb pedres perquè no se'l mengin els ratolins) o cervesa. Convé posar trampes, però és indispensable la recol·lecció directa (hi ha biotes que no acudeixen a les trampes).

ADDITIONS AL CATALOG DE BATHYSCIINAE (COL. CATOPIDAE) IBÉRICS,

D'ENCA LA CLASSIFICACIÓ DE LANEYRIE (1967).

Per Xavier Bellés i Oleguer Escolà

Ja fa més de 10 anys que el reconegut especialista R. LANEYRIE va publicar la seva "Nouvelle classification des Bathysciinae" (Ann. Spéléol. 22 (3): 585-645, 1967); aquest treball inclou el catàleg de les espècies conegudes fins aleshores. Algunes omissions de la fauna ibèrica foren subsanades pel mateix autor en una "Addenda et corrigenda" publicada posteriorment (Ann. Spéléol. 24 (4): 733-736, 1969). (1)

(1) L'especialista V.B. GUÉORGUIEV ha publicat posteriorment un treball general dedicat a la sistematika dels Bathysciinae (Razprave 4, razreda sazru, 19 (4): 91-129, 1976), però no inclou el catàleg d'espècies.

Evidentment, en deu anys han passat moltes coses, entre d'altres, s'han de cobert i descrit nombroses espècies i àdhuc gèneres nous de Bathysciinae ibèrica. Hem cregut interessant aplegar-los en aquesta nota, que potser facilitarà la labor d'aquells que treballen sobre aquesta curiosa subfamília, tan representativa de la nostra fauna cavernícola.

Abans de començar cal fer algunes precissions. Tan sols ens hem limitat a transcriure dades de la bibliografia; ens hem abstingut d'opinar personalment o d'avançar conclusions encara no publicades, d'altres col·legues, sobre la validesa d'aquestes espècies. Tal com diu el títol, es tracta d'una "addenda", per això no esmenta sinònims, nous nous, combinacions noves... referides a espècies descrites anteriorment al 1967; això seria una "corrigenda" que no ens hem plantejat de fer en aquesta ocasió, tanmateix podria ser motiu d'una nota posterior.

SECCIÓ ANILLOCHLAMYS

=====

Gèn. ANILLOCHLAMYS JEANNEL, 1910

- avariae COMAS, 1977. Speleon 23: 21. 1977
Holotipus: Cova del Forat, Barig, València (Coll. Mus. Zool. Barna)
- cullelli LAGAR, 1978. Exploracions 2: 33. 1978
Holotipus: Cova Santa, Serra Engarcerà, Castelló (Coll. Lagar)

Gèn. SPELAEOC LAMYS DIECK, 1870

- verai COMAS, 1977. Misc. Zool. 4 (1): 217. 1977
Holotipus: Cova del "Tio Melchor", Castalla, Alacant (Coll. Mus. Zool. de Barcelona)

Gèn. TYPHLOCHLAMYS ESPAÑOL, 1975

ESPAÑOL, 1975. I Cent. R.Soc.Esp.Hist.Nat., vol. extr.: 122. 1975
Espècie tipus: Typhlochlamys bardisai ESPAÑOL, 1975

- bardisai ESPAÑOL, 1975. I Cent. R.Soc.Esp.Hist.Nat., vol. extr.: 123. 1975
Holotipus: Avenc Barratxina, Xixona, Alacant (Coll. Mus. Zool. de Barcelona)
- escolai COMAS, 1978. Misc. Zool. 4 (2): 161. 1978
Holotipus: Avenc del Caldero, Tibi, Alacant (Coll. Mus. Zool. de Barcelona)

Gèn. PSEUDOCCHLAMYS COMAS, 1977

COMAS, 1977. Com. 6 Simp. Espeleol., Bioespeleol.: 136. Terrassa 1977.

BELLES, COMAS, ESCOLA, ESPAÑOL, 1978. Speleon 24: 62. 1978.
Espècie tipus: Anillochlamys raholai ZATIQUEY, 1922

SECCIÓ SPEOCHARIS

=====

Gèn. SPEOCHARIS JEANNEL, 1910

- nuptialis ESPAÑOL, 1973. Speleon 20: 88, 1973
Holotipus: Cueva del Triángulo o de Calderón, Velilla de Carrión, Palencia (Coll. Mus. Zool. de Barcelona)
- olajensis SALGADO, 1978. Publ. Inst. Zool. Dr. A. Nobre, 136: 12, 1978.
Holotipus: Cueva del Carrascal, Santa Olaja de la Varga, León (Coll. Mus. Zool. de Barcelona)
- espanoli SALGADO, 1978. Publ. Inst. Zool. Dr. A. Nobre, 136: 16, 1978.
Holotipus: Cueva La Cueva, Ribadesella, Oviedo (Coll. Mus. Zool. de Barcelona)
- nadali SALGADO, 1978. Publ. Inst. Zool. Dr. A. Nobre, 136: 16, 1978.
Holotipus: Cueva Cañuela, Arredondo, Santander (Coll. Mus. Zool. de Barcelona)

Gèn. ESPANOLIELLA GUÉORGUIEV, 1976GUÉORGUIEV, 1976. Razprave 4. razreda Sazu 19 (4): 126, 1976Espècie tipus: Breulia tibialis JEANNEL, 1910Gèn. SPEOCHARINUS ESPAÑOL i ESCOLA, 1977ESPAÑOL i ESCOLA, 1977. Speleon 23: 25, 1977BELLES, COMAS, ESCOLA i ESPAÑOL, 1978. Speleon 24: 61, 1978Espècie tipus: Speocharis (Speocharinus) llolesi ESPAÑOL i ESCOLA 1977.

- llolesi ESPAÑOL i ESCOLA, 1977. Speleon 23: 26, 1977
Holotipus: Sima del Morterón del Hoyo Salzoso, San Pedro de Soba, Santander. (Coll. Mus. Zool. de Barcelona)

SECCIÓ SPEONOMUS

=====

Gèn. SPEONOMUS JEANNEL, 1908Subgèn. SPEONOMUS s.str.

- vinyasi ESCOLÀ 1971. Speleon 18: 32, 1971
Holotipus: Avenc del Fort, Peramola, Lleida (Coll. Mus. Zool. de Barcelona)
- antemi ESCOLÀ 1972. Speleon 19: 42, 1972
Holotipus: Cova de Porredons, Baén, Pallars Sobirà (Coll. Mus. Zool. de Barcelona)
- espanyoli AUROUX i BELLES, 1974. Speleon 21: 86, 1974
Holotipus: Cueva de Aso, Sercué, Cañón de Añisclo, Osca (Coll. Mus. Zool. de Barcelona)
- eseranus LAGAR, 1974. Senderos 190: 25, 1974
Holotipus: Avenc del Toscar, Foradada del Toscar, Osca. (Coll. LAGAR).
- bolivari altimontanus BELLES, 1975. Butll. Inst. Cat. Ha Nat. 39: 49, 1975

- Holotipus: Cueva Garsés, Vall d'Ordesa, Osea (Coll. Mus. Zool. de Barcelona)
- andorranus COMAS, 1978. Speleon 24: 73, 1978
- Holotipus: Cova de la Gorja de Margineda, Sant Julià, Andorra (Coll. Mus. Zool. de Barcelona)
- Subgèn. Parvospeonomus BELLES i ESCOLA, 1977
- BELLES i ESCOLA, 1977. Speleon 23: 34, 1977
- Espècie tipus: Speonomus urgellensis ESPAÑOL, 1965
- canyellesi LAGAR, 1974. Senderos 184: 29, 1974
- Holotipus: Avenc de les Pedreres, Gualba, Vallès Occidental (Coll. Lagar).
- Gèn. TROGLOCHARINUS REITTER, 1908
- Subgèn. Troglocharinus s.str.
- ferreri pallaresi BELLES, 1973. Misc. Zool. 3(3): 45, 1973
- Holotipus: Avenc de Can Montmany, La Palma de Cervelló, Baix Llobregat (Coll. Mus. Zool. de Barcelona)
- rovirai LAGAR, 1975. Espeleosie 17: 45, 1975
- Holotipus: Cueva de Don Macario, Burgasé, Osca (Coll. Lagar)
- Subgèn. Speophilus JEANNEL, 1911
- schibii ESPAÑOL, 1972. Misc. Zool. 3(2): 56, 1972
- Holotipus: Avenc de la Solana, Serra d'Ancosa, La Llacuna, Anoia (Coll. Mus. Zool. de Barcelona)
- abenzai LAGAR, 1972. Senderos, 166: 38, 1972
- Holotipus: Cova de Cal Joan Solé, Pontons, Alt Penedés (Coll. Lagar).
- Gèn. SPEOCHARIDIUS JEANNEL, 1919
- galani ESPAÑOL, 1970. Speleon 17: 59, 1970
- Holotipus: Guardetxe- Aurre'ko Leizea I, entre Usurbil i Orio Guipúzcoa. (Coll. Mus. Zool. de Barcelona).
- Gèn. ARANZADIELLA ESPAÑOL, 1972
- ESPAÑOL, 1972. Eos, 47: 60, 1971 (1972).
- Espècie tipus: Aranzadiella leizaolai ESPAÑOL, 1972
- leizaolai ESPAÑOL, 1972. Eos 47: 61, 1971 (1972)
- Holotipus: Sima Kobeta, Olatz, Guipúzcoa (Coll. Mus. Zool. de Barcelona)

VIBA LAZPELOLOGIA

OLEI VALE? JO, MACHO...!

Nous mètodes per a la ciència espeleològica

En certa ocasió vaig sentir un senyor que, realment impressionat (no n'hi havia per menys) s'entestava a anar a felicitar un biòleg especialista en diplòpods per la seva tasca, no de classificació, sinó també de recerca de Diplodocus, perquè considerava que havia de ser molt difícil trobar-ne. I tant! I més de cavernícoles, com era el cas, i a sobre, vius. Aquest senyor, actualment, un dels màxims dirigents de l'espeleologia en el nostre país, ha estat sempre defensor acèrrim de l'espeleologia científica, cosa que trobo molt, però que molt lloable.

I ara, encara que no hi tingui res a veure, naturalment, passen a explicar els nous mètodes anunciats, i que ja comencen a posar-se en pràctica per les nostres latituds.

Jo sé que el meu caparró no dóna per gaire, però això no ho ha de saber ningú, i jo mai acceptaria reconèixer una cosa aquí de mal, jo! el bo!, el millor! el perfecte!. Em dic, com era d'esperar, Don Perfecto Buenhermoso-Cosonudo de entretooselmeillor y alquedigalocontrarimilicascu. Bé... és que quan parlo de mi em despisto, sóc tan i tan bò... Però anem per feina. Els mètodes.

El primer potser no és gaire bo, però ja se sap, era com una prova inicial. El pitjor que tenia és que jo també havia de treballar, encara que fos poc, i pensar, i buscar, i parlar, en fi, massa feina. Aquí va: jo surto a la muntanyeta, a una cove- etc., però havent-me buscat bona companyia, ja que he de treure dades de camp treient-lès, no del meu cap, és clar, que

no us penseu què doni per tant, sinó de la boca de les altres persones que m'acompanyen, que, no us penseu, de vegades és difícil de convèncer-les per pujar amb mi a "treballar". Jo, naturalment, prenc nota del que diuen, i després afegixo unes quantes coses tretes d'altres autors, és a dir, de bibliografia, com està manat de fer. El tercer pas consisteix a convèncer a altres persones (millor una sola, que és més fàcil, i que tampoc corren tants ingenus) perquè em revisi l'article que jo, molt bo que sóc, ja tinc escrit, i me'l l'arregli una mica. Si la persona convencuda és prou ingènua, com que ja s'ha compromès a ajudar-me, i com que algunes coses no tenen arranjament, doncs acaba fent-me l'article nou. Bé, ja tinc l'article fet, que, naturalment, signo jo solet, i, si no arriba a ser bo, és com a mínim presentable.

Aquest sistema funciona, i ho puc dir perquè l'he comprovat. Però té un inconvenient, i és que has de donar les gràcies quan algú t'ajuda, i més si vols tornar a explotar el mateix ingenu. Ja saben que això d'haver d'agrair quelcom a algú, encara que només sigui pronunciar un mot, en un país majoritàriament "machista" no acaba de convèncer a ningú, i tampoc a mi, com a element integrant d'aquesta majoria "machista".

I llavors, com a conseqüència lògica d'aquest primer mètode, se m'acudeix un segon sistema, més senzill si cal, i que considero que és la perfecció perquè puguem continuar "fardant" de fer espeleologia científica. Bé senzill... calen uns requisits inherents a qui ho ha de posar en pràctica, és clar; no us ho donaré tot tan mastegat... Ja se sap, qui serveix, serveix, i qui no... doncs no arribarà tan lluny com jo, mai podrà lluir dels títols que jo llueixo... que, ara que ho dic, prou que m'han costat d'aconseguir. Una vegada, de poc ploro, no us cregueu, que vaig haver de demanar unes quantes pastilletes de tranquilitzant. I fóreu vosaltres, eh? els qui ara us dieu amics meus, que em vaureu negar el títol que jo desitjava... però és el que deia el meu pare "quien la sigue la consigue" ... i ara ja el tinc. Un any m'ha costat... potser dos? Qui ho recorda, ja? Tornem al

que deia, que és el que importa. Què deia? Això, el segon sistema, els requisits... sí, els requisits són una total manca d'ètica i escrúpols (aquestes paraules no sé perquè les poso, ja que desconec el seu significat... potser algú me les va dir alguna vegada, no ho sé ...), un estómag fort, un caràcter molt i molt violent (si no l'hi teniu prou, podeu practicar amb allò de les cadenetes entrant a qualsevol aula de qualsevol Facultat, que ara es torna a posar de moda... o sigui que aprofieteu...) i, finalment, una gran dosi de paciència, ja que el procés acostuma a ser llarg, no us penseu, que pot portar fins i tot uns quants anys.

Així que comences a visitar una zona o una cova, llavors ja, immediatament, has de començar a invitar gent a pujar amb tu, gent, naturalment, de la que puguis treure'n quelcom, sino ves quina gràcia... De vegades costen de convèncer, com m'ha passat a mi, però al final cauen, i sortiu juntets. No pateixis, no aguantaran gaire, quan vegin que no s'avancen els treballs, que no fas res, etc. etc.... deixaran de pujar, avorrits, però, si han vist alguna cosa que els hagi interessat (tu això ja ho hauràs notat, i si no fes servir "espies", que hi ha gent que en té "vocació"), en un moment o altre tornaran, perquè són així de simples, saps? Es pensen que perquè fan una cosa a la qual tu no et dediques, i perquè sou amics, i t'han ajudat, etc. (que innocents...) els deixaràs fer! Els sonats!. Aquí està la gràcia, que en el moment en que ells facin una cosa i tu els la fotis, ja t'hi pots dedicar... Són una colla d'ingenus, però d'ells "vivim". Bé doncs, tu, paciència, esperant que tornin (això si no disposes d'orelles adequades que t'avissin en el moment oportú, que és més pràctic). Quan per fi arriba el dia, segueixes esperant fins que donen la feina per acabada i llavors els assaltes amb valentia (i una vintena d'elements com tu cobrint-te l'esquena, és clar). Amb aquesta mateixa valentia pots aprofitar per treure tota l'enveja i humiliació (que és lògic que sentis si són persones que t'han ajudat, sobretot si ha estat en moltes ocasions

i en diferents aspectes, fins i tot ja deixant l'espeleologia al marge) en forma d'insults i amenaces, regirar tot el que portin llençant-ho per terra violentament, perquè si es trenca quelcom (uix... tant de bo!), haurà estat un accident, i finalment, pots prendre tot el que a tu t'interessi, és a dir, el que serà una demostració més del teu alt nivell dins l'espeleologia: unes miserables anotacions de camp.

Naturalment, en arribar a casa corres a explicar els teus fets a tot aquells pobres crèduls que sempre són convençuts per l'últim que ha parlat amb ells i sobretot, als altres, els qui pateixen de les mateixes malalties que tu: egocentrisme i una frustració gairebé total en molts aspectes.

El que encara no tinc gaire perfeccionat és la versió que he d'explicar després. Em faig un embolic i "em passo" donant versions diferents... És clar que els que són com jo ja em comprenen... però ho he de perfeccionar... potser... sí, insinuar... problemes personals... afectius... sí, llunyans... així la gent ja no se'n recorda i es fa un embolic... i alguns gairebé s'ho creurien... i, sino, sempre hi ha el dubte... no m'ho poden discutir... no sé... ho he de perfeccionar... com més grossa la digui millor... més disfruta la gent que s'ho mira amb mala idea..., vaja, com s'ha de mirar... sí... i aquests... aquests... són els meus... sí, clar... no m'en puc refiar... però ... no sé... són tan bo... tan i tan bo.... tan llest... no sé què faria el món sense la meva maravellosa personeta... no sé... pobres ingenus... JO, MACHO!

